Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Łajer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פארשריט - נאציאנאלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 230 1225 | Łódź, Wtorek 4 października 1927 | סינטעמבער יאהרגאנג | לאדזער דינסטאג ח תשרי תרפ״ח | Nr. 230 1225

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24 71.

בלב נשבר ונדכה מודיעים אנו כי מוש״ל, ה׳ תשרי נפטר בקריניצה בשנת הששים הרב הגדול בתורה ויראה, הנודע בעבודתו המסירותית בעד החזקת התורה, תומכה ולומדי׳

הרב ברוך דניאל בה״ר אברהם דוב זצ״ל ריבקינד

חתן הר׳ סנדר נ״י דישקין

ההלוי׳ לבית עולמים היתה בקריניצה ביום ב׳, ו׳ תשרי תרפ״ח.

המודיעים בצער עמוק משפחתו המתאבלת.

890

שטימט פאר ליסטע 30

30 יידען! שטיצט

דעם הייליגען פרינציפ — פון — יודישער אחדות!

ציוניסטישער וואהל־קאמיטעט.

168

שטימט פאר ליסטע 30

874

30 בעקאנטמאכונג. 30

דער פריישער־פעראיין, פעטריקאווער 24 מאכט בעקאנט זיינע מיטגלידער, אז אויף דער פערזאמלונג וואס איז פארגעקומען זונטאג, דעם 2 טען ד. ח. האבען די שטאט־ראט־וואהלען אין בעשלאסען געווארען, אז מיר שטימען צוזאמען מיט פאלודניאווא 4 לאווניק יאעל און מארעק פיין פאר ליסטע 30 וואו עס פיגורירען אונזער פרעזעס און וויצע־פרעזעס

דעריבער שטימט זונטאג, דעם 9. אקט. ד. י. מיט אייערע פרויען און וואהל־בערעכטיגטע קינדער פאר דער ליסטע 30

פרעזעס: ב. גרינבערג

וויצע־פרעזעס פרנס חנא קאמינסקי

30 אכטונג בעקער־מייסטער!

30 מיר פאדערן אייך אויף זונטאג, ד. 9. אקטאבער ד. י. צו שטימען און אגיטירען פאר דער ליסטע אויף וועלכע עס פיגורירען אייערע פארשטעהער און פערטיידיגער.

וויצע־פרעזעס: פנחס זיעמבינסקי | פערוואלטונגס־מיטגליד בורשטין
עהרען־סעקרעטער: פרוסקא | " " רובין
פערוואלטונגס־מיטגליד י. מ. פאכולא | " " חיינבערג
" " ש. ל. ראטענבערג | " " א. פידלאווסקי.

877

אתרוגים

מובחרים וגם לולבים והדסים

שוין צו בעקומען במקח השוה והוגן ובנצל ביי

עמנואל האפערוש,

נייער מארק 10.

830

כל הקודם זכה!

אתרוגים מבחרים ומהודרים

וגם לולבים והדסים משולשים למהדרין מן המהדרין נמצא אצלי לכליו״ה במקח השוה

אנ־אראווא 2 פראגא

החנות פתיחה כל היום

882

בעמערקונג: מ׳בעקומט שוין יום־כפור־לאטשעו.

30 אויפפאדערונג. 30

אל׳ע שעכטער

ווערען אויפגעפאדערט זו. טאג, דעם 9־טען אקטאבער ד. י.

צו שטימען מיט זייערע פרויען און וואהל־בערעכטיגטע קינדער — פאר דער ליסטע 30

וואו עס פיגורירען אונזערע פערטרעטער:

פרעזעס אברהם אייזען, וויצע פרעזעס יעקב לעווקאוויטש

פערוו.־מיטגל. שמואל ראזענזאהן, אהרן זארזשעווסקי.

876

אתרוגים

מובחרים וגם לולבים והדסים

שוין צו בעקומען ביי

שעפסעל גאלדשטיין,

6 חסכאדניא 6.

852

די בעוואוסטע יודישע שאקאלאדען=פאבריק
„ZŁOTY RAJ"
מאכט בעקאנט, אז צו דער בעקוועמליכקייט פון געעהרטען פובליקום האט זי געעפענט א פיליע אויף דער
26 צעגעלניאנא 26, 26
אונזערע פיליעס זענען: ווסכאדניא 50, זאוואדזקא 11 און צעגעלניאנא
גלמכצמטוג ווינשען מיר די ג' קונדשאפט א גמר חתימה טובה.

צו דער גאנצער יודישער דעמאקראטיע!

די ברייטע יודישע הארעפאשנע מאסע פון האנד-ווערקער, קליינהענדלער, ראד-פערקעהר און ארבייטענדע אינטעליגענץ! לאזט אייך נישט פערטומלען די מוחות דורך די אומגעבעטענע בעלי-טובות, אלע ווי איינער שטימט פאר דער ליסטע פון

26

יודישע דעמאקראטישע וואהל=בלאק נומ'

אויף אונזער ליסטע פיגורירען די אויסגעפרובטע קעמפער פאר די ברייטע יודישע פאלקס-מאסען:

1) פרעס אדוו. יוסף ווייצמאן
2) ד"ר הערשפינקעל
3) א. רושעצקי, פליישער
4) ש. מארקא, לוין-וועבער
5) מ. גאלדבערג, מאגאזין שניידער
6) משה פאזנאנסקי, בעקער
7) י. גרינשפאן, בוכהאלטער
8) מ. קירשבוים, קליינהענדלער
9) א. גראסמאן, לאסט-וועגן-בעזיצער
10) א. נאטמאן, שניידער-מייסטער
11) מ. סראקא, גראשער-הענדלער
12) י. אינפעלד, דראשקע-בעזיצער
13) ב. מעסינגער, שוסטער מייסטער
14) י. דאהידאוויטש, רזסארן-בעזיצער
15) ה. רעווקאוויטש, פעשלער-מייסט.
16) ד. העניק, קליינהענדלער
17) ש. ליבאוויטש, פישער
18) מ. מ. מינץ, קליינהענדלער
19) מ. נאפארסקי, פלעט גארדער.ה.
20) מ. נימאל, האנדשובער-מייסטער

894

31 יודישער ווירטשאפטליכער בלאק אין לאדז 31

היינט, דינסטאג, 7.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל, נארוטאוויטש 20

א גרויסער וואהל-מיטינג

סוחרים און קליינהענדלער, קומט מאסענווייז!

שטימט פאר דער ליסטע 31

898

31 יודישער ווירטשאפטליכער בלאק אין לאדז

מיר בעטן אלע אונזערע מיטגלידער, ווי אויך אלע אנדערע האלט-סוחרים צו קומען היינט, דינסטאג, 7.30 אין אווענד אויף דעם

31 וואהל=מיטינג

אין זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20.

שטימט פאר ליסטע 31! שטימט פאר ליסטע 31!

סעקציע האלע האשציעלנא 6.

895

30 אלע גראשער-הענדלער! 30

שטימען צוזאמען מיט'ן האנרעדקער-פערבאנד

פאר די 30 ליסטע

ווי מיר האבען א געוויכטיגען פארשטעהער, וואס וועט פערטיידיגען אונזערע אינטערעסען.

פרעזעס זילבערבערג,

וויצע-פרעזעס: משה קיסעלעוויטש, א. קרינער,

די פערוואלטונג: שלמה גוטערמאן, משה פיעט-קאווסקי, יוסף שטאלבערג, משה יאר-קאוויטש, משה ראטשטיין, חאלף דזיא-לאשינסקי, י. זשוראוו, י. גליקסמאן.

30 875 30

30 ציוניסט. וואהל=קאמיטעט 30

היינט, דינסטאג, 8.30 אין אווענד

3 גרויסע וואהל=מיטינגען:

1) אין ענגלישען זאל (צעלנא 1, מאי 2)
2) אין לאקאל פון פרוכטען און געמיזע-הענדלער-פ. (ווצשודניע 28)
3) אין לאקאל פון פאבריקאנטען-פערבאנד (וואלטשניא 68) — א פאבריקאנטען-מיטינג.

879

מיט רעפעראטען וועלען ארויסטרעטען: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, אינזש. ג. פראשקער, ראבינער י. מ. ביאלער, לאווניק א. יאעל, ל. ראזענבערג, ש. ז. ראבינאוויטש, יוליאן חאלת. ג. פאלמאן, פרעס ר. האפמאן א. ש. וו. איינגאנג פריי!

30 30

30 רעזאלוציע! 30

אויף דער פערזאמלונג פון יודישען געפליגעל-הענדלער פעראיין פאמארסקא 17

איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען

30 צו שטימען פאר דער ליסטע

פון ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט.

פרעזעס פון געפליגעל-הענדלער-פעראיין

יעקב זענדעל.

880

30 אכטונג, ציוניסטישע יוגענד! 30

אלע מיטגלידער פון די ציוניסטישע יוגענד-ארגאניזאציעס: „החלוץ המרכזי", „ברית טרומפלדור", „השחר", „צעירי מזרחי", „השומר הלאומי", „חשמונאי", „ירדניה" ווי אויך אלע סימפאטיקער, ווערען אויפגעפאדערט צו קומען היינט, פינקטליך 8 א זייגער אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעל-גאס 4) אויף

א עקסטרא=פערזאמלונג.

דער יוגענד-קאמיטעט און די פארשטעהער פון די ארגאניז. 892

אכטונג, צייטונגס=פערקויפער!

מיר ערקלערען עפענטליך, דאס מיר ענטזאגען זיך קאטעגאריש אב פון מיט-צוארבייטען אין דער עקזעקוטיווער פערוואלטונג פון פראפעסיאנעלען פעראיין פון צייטונגס-פערשפרייטער, ווייל אזעלכער עקזיסטירט איבערהויפט נישט.

מיט אכטונג מיטגלידער פון דער צייטווייליגער קאמיסיע פון אונפארטייאישען יודישען צייטונגס-פערקויפער-פעראיין

יהודה הישעגראדזקי, עקיבה גאלדבלום, שמואל ווסמאן, אברהם בלאכמאן. 873

אתרוגים

מובחרים, לולבים והדסים

שוין צו בעקומען פולנאצנא 16 (רוג ווסכאדניא), אין טאבאק געשעפט ביי לייבוש קארן און א. לאזראוויטש.

867

אתרוגים מובחרים

לולבים והדסים

צו בעקומען ביי חאליע קופערבערג, ברושעושינער 2.

850

א פארטפעל

מיט עטליכע זלאטעס איז געווען דאקומענטען האב איך געלאזט פערלוירען אויף פעטריקאווער גאס. דער עהרליכער געפינער ווערט געבעטען אפצוגעבען אויף פולנאצנע 22 צו י. י. עלבוים.

889

אתרוגים

מובחרים לולבים והדסים

הורט און עיצעל צו בעקומען ביי שמואל הירש ליסס ווסכאדניא 6 פראנט 2 שטאק.

874

סוכות

אויף אפצאל און צו פערקויפען ביי פישעל קאזלאווסקי, ווסכאדניא 7 אין דער קיילן-פאבריק.

848

אתרוגים

לולבים והדסים

878

שוין צו בעקומען אין הוי-געשעפט ביי מ. אורבאך, ווסכאדניא 39.

געפלאכטענע סכך און סוכות

צו פערקויפען ווי אויך אויף אפצאל ביי טיבערג נאווא-צעגעלניאנא 36.

888

3 שטיבער און קוך

איז אויף דער נאוואמיעססקא גאס פון זאפארט איבערצוגעבען

צו ערפאהרען: טעלעפאן 31-86.

885

שטיהל געבעטע

פערשידענע פאסענער פון געבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא-צאראפע שטעהט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ווי אויך טאפעציר-געגענשטענדע

קאוטשוקעס די נייעסטע פאסאנען, קאמפארטען אין 3 גא' פונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורליך, אויף זאלד-פאטעליקעס. ווי אויך גאנדאלקעס, קאנגע טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען פון ספרעגושינעס, אויך שטיהל צום פאלסטערן פאר מעבעלהעפטער פערשידענע פאסאנער פון געבעטען אויסגעארבייטען האלץ

בעקומט איהר — נאר ביי —

ג. לעוואוויטש, פולנאצנא 5.

צו פערקויפען

א לייכטע ריסארקע, א קארפוס פון א דראזשקע און 4 רעדער צו א צוויי-פערדיגע ראיוואגען 873

Kiliński 122 Gajewski

Dr. med.

I. Dynenson

קינדער-קראנקהייטען

פאלודניאווא 9

טעלעפאן 23-70

נעהמט-אן פון האלב 5 ביז 6

און אין דער לעטשניצע „סאני-דוס" גלובגע 41 פון 1½—12½

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
4. סעפּטעמבער 1927.

עמיגראַציע.
דאָס פּראָבלעם, וואָס איז פערשוואונדען.

איצט ווייסען מיר, אַז אַ מאָל איז דער ווילען פון מענשען שטאַרקער פון דעם דראַנג פון לעבען. מיר זעהען געוויסען פעסט איבערצייגט און האָבען עס איבערגע׳חזר׳ט מיט אַ געוויסען שטאָלץ, אַז דאָס לעבען פון די מענשליכע מאַסען און דער כּוח פון דער יודישער עמיגראַציע איז מעכטיגער פון אַלערליי בעשרענקונגען און געזעצען. היינט זעהען מיר, אַז דאָס איז נישט ריכטיג.

דאָס פערגאַנגענע יאָהר האָט זיך אויסגעצייכענט דערמיט, וואָס מען האָט — פּראַקטיש גערעדט — אַ סוף געמאַכט צו דער יודישער וואַנדערונג. די טיר, וואָס איז אין איינינע לענדער געווען, נאָך ווי עס איז אַ ביסעלע אָפען, איז איצט צוגעמאַכט געוואָרען זעהר פעסט.

בשעת די לעצטע זיצונגען פון דעם 15-טען ציוניסטישען קאָנגרעס אין באַזעל איז נאָך צוגעקומען די ידיעה וועגען נייע בעשרענקונגען פאַר יודישע איינוואַנדערער אין פּאַלעסטינאַ.

וואוהין קענען נאָך היינט יודען אויסוואַנדערן? נישט אין די פעראייניגטע שטאַטען. נישט קיין קאַנאַדע, אויך נישט זעהר גרינג אין די דרום-אַמעריקאַנישע לענדער, אויך נישט קיין ארץ ישראל.

זער ווייסט, צי עס ליגט נישט אַ ברכה אין די אַלע גזרות און צי איז מאָקע נישט געקומען די צייט פאַר סטאַביליזאַציע פון דעם יודישען פאָלקס לעבען. צו גרינג פלעגען מיר פערלאָזען אַלטע, אָנגעזעצטע פּלעצער, צו גרינג פלעגען מיר זיך בעזעגענען הין און צוריק. געקומען אַנדערע, פערסטעלט אונז די וועגען, צוגעקלאַפּט די טירען, געשאַפען איין פעראַט נאָך דעם אַנדערען און אַ סוף געמאַכט.

דערמיט האָט זיך פערענדיגט אַ בלאַט יודישע געשיכטע. קנאַפּע פופציג יאָהר האָט געדויערט די בעוועגונג. בעוועגען יאָהרען, ווען עס פלעגען זיך בעוועגען איבערן ים אַנ׳צוך 150 טויזענד יודישע נפשות. פאַר דער צייט האָט דאָס וועלט-יודענטום אַנ׳אַנדער פּנים בעקומען. עס איז געשאַפען געוואָרען דער ריזינער ישוב אין די פעראייניגטע שטאַטען, אויסגעוואַקסען אַ יודישע בעפעלקערונג אין קאַנאַדע, אַרגענטינע, דרום-אַפריקע, אויסטראַליען און בראַזיליען. עס איז אויסגעבויט געוואָרען אַ גרויסער קאָלאָניזאַציאָנס-ישוב אין ארץ ישראל. די רייכע, זאַפטיגע קראַפט פון די אַלטע ישובים איז געפלאָסען פון דעם איינציגען קוואַל — פון אונזער אויסוואַנדערונג. היינט איז דאָס אויס. געענדיגט אַ בעוועגונג, היינט איז דאָס נישט מעהר ווי קליינע רעשטלעך פון אַ אויסגעטרוקנעטען שטראָם, דאָס פּראָבלעם אַלס אַ גרויסע אויפגאַבע פאַר דער יודישער עפענטליכקייט איז פערשוואונדען.

ה. גראַסמאַן.

ענגלאַנד ביי׳ם ים
— פון — לעאָ פֿיניג.

דער פּאַרלאַמענט איז פערמאַכט. די ענגלישע פּאָליטיקער און דיפּלאָמאַטען זענען אָדער אין אויסלאַנד אָדער ערגעץ אויף זייערע „קאַנטרי-סיטס". און דער „קליינער ענגלענדער", דער ענגלישער מיטעלמאַן (וועלכער קען בעטראַכט ווערען אַלס די חוט השדרה פון דער מעכטיגער בריטישער אימפּעריע) איז עולה רגל צום ים. איך זאָג „עולה רגל" נישט וויל ער פאָהרט צו פוס צום ים, צו זיין „סי סייד", נאָר וויל ער פאָהרט צום ים ווי אַ פּילגרים פאָהרט צו זיין הייליגען טעמפּל. פאַר׳ן ענגלענדער איז דער ים, קען מען שטאַרק זאָגען אַ הייליגטום.

עס מעג זיין אַ שלעכטער זומער, אַ רעגענדיגער אָבער זיין האָלידיי בײ׳ם ים מוז דער ענגלענדער האָבען.

אַ גאַנץ יאָהר שפּאָרט ער דער אָרימער ענגלענדער, דערעסט נישט און דערטרינקט נישט, כּדי ער זאָל אין חודש אויגוסט קענען אָנטאָן זיינע פּלעגעלס. ווייסע שיך און אַ פּאָר מאָלען פערברענגען מיט זיין פאַמיליע ביים ים.

און איהר דאַרפט אָנקוקען דעם ענגלענדער ביים ים. ער מעג זיין אַ פּשוט׳ער קליינער בעאַמטער, אָבער ביים ים פיהלט ער זיך ווי אַ גאַנצער קאַפּיטאַן. גלייך ווי ער און דער ים וואָלטען געווען ווי אַנדערע צווי.

איהר דאַרפט אָנקוקען די אויגען, מיט וועלכע דער ענגלענדער קוקט אויף „זיין" ים. ס׳איז שוין באַלד נישט ים אין זיינע אויגען נאָר אַ שטיק הייליגע טראַדיציע.

איהר קענט לייענען אין זיינע אויגען ממש דעם „סאָנג": „בריטאַניאַ רולס די וועיווס" (בריטאַניען הערשט איבער די כוואַליעס). און אַלע ברעגעס פון די ענגלישע ים-שטעדט.

שטעדטלעך מיט פישער דערפלעך זענען געפּאַקט מיט די ענגלישע „האָלידיי טרעוועלערס". עס מעג רעגענען און גיסען, זיצען זיי און שפּאַצירען אויף די ברעגעס אָנגעטאָן אין די רעגענמאַנטלען מיט שירעמס אין די הענט און מען קוקט אויפ׳ן ים, מען קלערט :תח פּנ׳ם גרויסען ענגלישען ים. שעה׳ענווייז קענען זיי אַזוי זיצען און נאָר קוקען אויפ׳ן ים און הערען דעם אייביגען מאָנאָטאָנען רעש פון די כוואַליעס. און ס׳דאַכט זיך קוקענדיג ווי זיי קוקען אויפ׳ן ים, אַז זיי חלום׳ען פערגאַנגענהייטס חלומות. פערבענקען אפשר פון גאַלסאַנ׳ס גבורות, אָדער פון אַ זוהן פון אַ ווייטען קרוב אָדער אַנ׳אַלטער זיידען, וועלכער האָט זיין קבר געפונען אין ים.

געוועהנליך האָט דער קליינער ענגלענדער נאָך פערגעניגענס ביים ים. אָבער זיין הויפּט-פערגעניגען איז וואָס ער געהמט זיך אָן מיט נייעם בטחון און אמונה אין די צוויי וואָכען ביים ים. ער זאַפּט אין זיך איין דעם געזונטען, געזאַלצענעם ריח פונ׳ם ים.

עס זענען די ים-ווייסקייטען אַז „סאָניק" פאַר זיין ביינערדיגען גוף און ער מאַכט אַהיים אַנ׳אַנגעפאַרטעטער, אַנ׳אַנגעזעטיגטער, און ער קען שוין ווייטער אַ ברענגען דעם גייסט שטיינדיגען ענגלישען ווינטער, די שווערע טאָגען און להבדיל — דעם אומגעהויערען יאָך פון דער בריטישער אימפּעריע.

אין ענגלאַנד איז אַ סי סייד האָלידיי נישט נאָר אַ גרויס פערגעניגען נאָר אויך אַ גרויסע מצוה.

און ווי ביי די ענגלענדער אַזוי אויך געווערליך ביי די ענגלישע יודען. הם מיט גאָר אַנדערע נאָציאָנאַלע ניואַנסען. ביי דעם מיטעלשטאַנדיגען ענגלישען יודען איז די מצוה סי-סייד אויך אַ געוועהנליגע מצוה, אָבער ער האָט זי שוין פעריודישט, פערטייטשט זיך. ער פאָהרט מיט זיין פאַמיליע צום ים פאַר „פליעושור" הויפּטזעכליך. אָדער ווי ער רופט עס אָן אין זיינע פערהעלישע שטימונגען: „פערשוואַרצט" צו ווערען. ער מיינט פּשוט געזונט פאַר די קינדערלעך. און דער עיקר פאָהרט ער שוין צום ים וויל אַלע פאָהרען און וויל זיין מיטיס וואָלט איהם שוין רוהען נישט געלאָזט. איבעראַל אין אַלע מדינות וואַרפען זיך יודען, קיין עין הרע, אין די אויגען, נאָר אין ערגעץ נישט אַזוי, דאַכט זיך, ווי אין ענגלאַנד. אויפ׳ן גרויסען ענגלישען הינטערגרונד און ביי דער זייט פון די מאַגערע, שווייגענדיגע ענגלענדער, מוזען זיך יודען אָנזעהן, וועדער שטומעס, אַז יודען קענען נאָך בה״ש הויך לאַכען און רעדען.

אָבער זאָגען גלאַט זיין חלום׳ען ביים ים אַפילו ווען ס׳רעגענט זענען שוין אונזערע יודען נישט קיין בעלנים. זיי פאָהרען דאָך נישט אויף צו זאָגען „על נהרות בבל", פיהלען זיי בעסער, אַז זיי בפרשיוענע קמיוזמען פּליימס". מענער און „פּיקטשורס". און דער עיקר האָבען אונזערע יודען אויף זייערע האָלידיים ליב גוט עסען.

יעדעס לאַנד (אָדער רופט עס אָן יעדער גלות) האָט אַ ירושלים. ווילנאַ איז ווי ס׳איז בעוואוסט דער ירושלים דליטא; אַמשטאַ, דער ירושלים פון פּוילען. אַמאָל איז טאָלעדאָ געווען אַ ירושלים דשפּאַניען; פּראָג איז געווען אַ ירושלים.

און יעדער „גלות" און יעדען דור האָבען זיך דעם ירושלים, וואָס זיי פערדינען.

בריגהטאָן איז די ירושלים דענגלאַנד.

די ענגלענדער רופען שוין בריגהטאָן — בריגהטאָנאָווסקי, און די באַזוכער וואָס געהען קיין בריגהטאָן, ווייסען זיי, וועגען „יודישע באַהיימן". ד. ה. ניי זענען געפּאַקט מיט יודישע סוח ים, וואָס זענען „גוט אָפ". אַזוי גוט אָפּ, אַז זיי וואוינען דאָרט אַזוי אַ גאַנץ יאָהר.

און אַז די בריגהטאָן בריגהטאָנאָווסקי איז אַ פּראַכטפולע שטאָדט. אויסער דעם וואָס זי איז דער ענגלישער ירושלים, איז זי אויך דער פּאַריז פון ענגלאַנד.

און בריגהטאָן האָט שוין אַ שטיק יודישען יחוס: אַמאָל, פאַר דער מלחמה, האָט אין בריגהטאָן זיין עלטער פערבראַכט דער בעריהמטער דענקער און אַנאַרכיסט, פּרינץ קראָפּאָטקין. דער רוסישער זקן איז געווען אַ פּאָפּולערע פיגור אויף דער פּראָמענאַדע אין בריגהטאָן. און אַמאָליגע יאָהרען, ווען אַ סך פון די היגע יודען זענען נאָך געווען „ליבע" בלעטער זיי פאָהרען קיין בריגהטאָן און וועגס כאַפּען אַ קוק אויף דעם אַלטען קראָפּאָטקין, ווי מען ציהרט איהם אין אַ וואַנגעלע. ער האָט שוין נישט געקענט „יעהן.

אַמאָליגע יאָהרען האָט געגעבען בריגהטאָן געוואוינט אויך אונזער ישראל זאַנגוויל. אַמאָליגע יאָהרען...

און היינט וואוינט אין בריגהטאָן דער בעריהמטער יודישער פילאָנטראָפּ בערנאַרד באַראָן. און יודישע ובירים׳לעך פון לאָנדאָן פאָהרען קיין בריגהטאָן אין איין ווינס צו כאַפּען אַ קוק אויף דעם יודישען מיליאָנער, וועלכער ווערט זיך מיט הונדערטער טויזענטער פונטען.

און אַז ס׳גלייכט זיי צו זאָגען איהם גוט מאָרגען, אָדער זאָגען איהם אַ פּאָר ווערטער, ווען ער שפּאַצירט אויפ׳ן פּראָמענאַד אין בריגהטאָן, זענען זיי מלא גדולה און קענען עס נישט פערגעסען אַפילו ביי די פעטע טאָלע פּאָרטיעס, מיט וועלכע בריגהטאָן צייכענט זיך אויך אויס.

וואָס הייסט, גערעדט מיט אַ לעבעדיגען מיליאָנער און אַזאַ בעריהמטען נדבן ווי מר. בערנאַרד באַראָן. יעדער גלות האָט זיך זיין ירושלים. בריגהטאָן איז דער ענגלישער ירושלים.

לעגיאָנערען ביי וואָלאָנטערען.
באַנקעט אין פּאַריז לכבוד די יו״ען פונ׳ם אמעריקאַנער לעגיאָן.

(אַ בריף פון פּאַריז).

דער באַנקעט לכבוד די יודישע מיטגלידער פונ׳ם אַמעריקאַנער לעגיאָן, וועלכען דער פּאַריזער יודישער וואָלאָנטערען פעראיין האָט פּאַראַנזשירט, זונטאָג אָוועגד איינגעאָרדענט אין די זאַלען פונ׳ם וואַשינגטאָן-פּאַלאַס האָט געטראָגען אַ זעהר פייערליכען און פריינדליכען כאַראַקטער.

צום באַנקעט איז געקומען דער גרויסער ראַבינער ה׳ איזראַעל לעווי, דער בעקאַנטער מיליאָנער און פילאַנטראָפּ ה׳ לעאָנאַרד ראָזענטהאַל. גענעראַל ווילער, די קאָמאַנדאַנטען דיוואַל און וואַטס, וועלכע עס האָט איינגעלאַדען דער יודישער וואָלאָנטערען-פעראיין, ה׳ מאַרקוס, ה׳ סליאָזבערג פון דער רוסיש יודישער קהלה, פאָרשטעהער פון די טעמפּעלס, פאָרשטעהער פון אַלע יודישע קרייזען אין פּאַריז.

עהרען פּרעזידענט איז געווען דער גראַנד-ראַבינער. פּרעזידענט דער גענעראַל ווילער.

אין אַ פייערליכער שטימונג הויבט זיך אָן אַרום 9 אָוונד דער באַנקעט. דער זאַל איז דעקאָרירט מיט אַמעריקאַנער און פראַנצויזישע פעהנער. איבער אַלע הענגט די בלוי-ווייסע פאָהן פונ׳ם יודישען וואָלאָנטערען-פעראיין. די אַמעריקאַנער לעגיאָנערען פערנעהמען די ערשטע ביי די געדעקטע טישען. דער דעלעגירטער פונ׳ם לעגיאָנערען-שטאַב, דער יוד מורעי ראָך, זיצט צווישען דעם גראַנד-ראַבינער און גענעראַל ווילער.

אויף די גאַלעריען אין דער הויך זאַמלען זיך פיל מענשען. דער אָרקעסטער שפּילט דעם אַמעריקאַנער הימן, די מאַרסעליעז און התקוה. דער עולם אַפּלאָדירט שטאַרק. דער באַנקעט הויבט זיך אָן. די שווערע שפּראַכען-פראַנצויזיש ווערט בעלד געלעזט, דער יודישער וואָלאָנטער פון פּאַריז צורגרט זיך מיט יודישען לעגיאָנער פון אַמעריקא אויף — יודיש! און מען אונטערהאַלט זיך גאָר פריינדליך.

נאָך דעם באַנקעט בעגינט דער גראַנד-ראַבינער, און עס הויבען זיך אָן די אָפיציעלע בעגריסונגען.

דער סעקרעטאַר פונ׳ם וואָלאָנטערען-פעראיין ה׳ ראָזענשטאָק לייענט פאַר די בעגריסונגען פון פערשידענע פּערזאָנען, צווישען אַנדערע פון באַראָן ראָטשילד. דער פּרעזידענט און וואָלאָנטערען-פעראיין ה׳ קוקער בעגריסט די יודישע לעגיאָנערען. ער זאָגט:

— דער לעגיאָן איז אַ בעווייז פון יודישער טרייהייט און צוגעבונדענהייט צו דעם לאַנד, וואָס האָט זיי געגעבען רעכט.

דאַן נעהמט אַ וואָרט דער גראַנד-ראַבינער, וועלכער גיט איבער אין ריהרענדע ווערטער די געשיכטע פון די יודישע וואָלאָנטערען אין פראַנקרייך, זייער אָנטייל אין די שלאַכטען און די שווערע קרבנות, וואָס דאָס היגע יודענטום דאָס אַלטע און איינגעוואַנדערטע, האָבען צוגלייך מיט דער פראַנצויזישער בעפעלקערונג געבראַכט פאַר זייער פאָטערלאַנד. דאָס האָט געוויזען, אַז יודען זענען אויך פעהיג צו פערטיידיגען דאָס לאַנד, וואָס האָט זיי געגעבען גלייכבערעכטיגקייט.

דאַן ווענדעט זיך דער גראַנד ראַבינער צו די לעגיאָנערען:

— איהר, בירגער פון אַמעריקא האָט געקענט בלייבען פון דערווייטענס — אַ ה׳ האָט אָבער געוואָלט, אַז די נערכליכקייט איז אויף דער זייט פון פראַנקרייך און זעהענדיג, אַז פראַנקרייך האָט די ערשטע אָנערקענט דאָס יודענטום און עס אויסגעגלייכט מיט פריינדליכע אַרעמס, זענט איהר געקומען פון דערווייטענס צו פערטיידיגען אין אַ געפאַהר.

— מיר זענען שטאָלץ, וואָס אין דער אַמעריקאַנער אַרמעע, וואָס האָט אויסגעהאָלפען פראַנקרייך זענען אויך געווען יודען.

דער גראַנד ראַבינער פערענדיגט זיין רעדע מיט אַ פייערליכען טאָסט פאַר פראַנקרייך און אַמעריקא.

דער גענעראַל ווילער ערקלערט אין זיין קורצער רעדע, אַז ער איז שטאָלץ צו זיין אַ יוד.

— דער ראַבינער האָט גערעדט ווי אַ גענעראַל, איך וועל רעדען ווי אַ ראַבינער! — דער קריג איז פעראיבער און זאָל שוין זיין פרידען; די יודען האָבען איינגעשריבען אַ בלאַט פון העלדישקייט אין׳ם בוך פון דער געשיכטע. איהר אַמעריקאַנער יודען, זענט אַוועק אין קריג צוליב דעם, ווייל איהר האָט זיך געפיהלט פערפליכטעט געגען פראַנקרייך, ווי עס פיהלט זיך געגען איהר פערפליכטעט דאָס גאַנצע יודישע פאָלק.

גענעראַל ווילער הויבט אויף אַ טאָסט פאַר דעם יודישען פאָלק און די יודישע זיהן.

לעאָנאַרד ראָזענטאַל לייענט איבער זיין בעגריסונג.

מיט אַ דעלעגיד דושולענס און מורעי ראָך ענטפערען אין נאָמען פון די לעגיאָנערען. זיי דאַנקען פאַר דער וואַרימער אויפנאַהמע און זאָגען צו עס נישט פערגעסען אין אַמעריקא. מורעי ראָך פערענדיגט זיין רעדע גוטמוטיג:

— יודען זענען יודען!

דאַן נעהמט דאָס וואָרט ה׳ זילבערשטיין, דער גאָון, פיצע-פאָרזיצענדער פון יודישען וואָלאָנטערען-פעראיין. ער רעדט יודיש און דערמאָנט די 10.000 געקומענע יודען, וואָס זענען נאָך בעוואַ פריאַד אין פראַנקרייך, נישט געקענט די שפּראַך און ביי דעם ערשטען רוף אַוועק אין די פראַנצויזישע רייהען פערטיידיגען דאָס לאַנד. אַליין האָבען זיי נאָך נישט געהאַט וואָס צו פערטיידיגען, דאָס רוב איז געווען דעמאָלט אומפערמעגליך, מען האָט בלויז פערמאָגט אין האַרצען אַ געפיהל פון יודישען שטאָלץ און דאַנקבאַרקייט צו דעם פריינדליכען לאַנד, וואוהין מען איז געקומען גערודפטע פון רוסלאַנד, רומעניען און אַנדערע לענדער.

איהר, אַמעריקאַנער יודען זענט אויך געקומען העלפען פראַנקרייך. מיר בעגריסען אייך מיט די גאַנצע בריידערליכסטע געפיהלען.

ביי די ווערטער שפּילט אָן ה׳ זילבערשטיין זיין זשעטאָן פונ׳ם וואָלאָנטערען-פעראיין אויף דער ברוסט פון זיין שכן, אַ לעגיאָנער. אַלע וואָלאָנטערען ווערען אַזוי אַרום ערקלערט אַלס עהרען-מיטגלידער פונ׳ם וואָלאָנטערען-פעראיין.

די לעגיאָנערען דאַנקען בעריהרט.

דער באַנקעט איז געענדיגט. עס הויבט זיך אָן דער באַל. פאַר דעם בעטמט נאָך אַ וואָרט אַדוואָקאַט סליאָזבערג און בעגריסט דעם לעגיאָן אין נאָמען פון דער רוסיש-יודישער קהלה.

דער באַל פערציהט זיך ביז שפּעט. דער עולם אונטערהאַלט זיך גאָר פריינדליך. די לעגיאָנערען געזעגענען זיך און לאַדען איין די וואָלאָנטערען צו בעזוכען זיי אין אַמעריקא.

פ. ה.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נאַכמיטאָג אין לאַגעווניצקע וואַלטאָשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
איבערליבע קראַנקהייטען, האַוט, פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען. בעשטראַהלונגען און קונסטליכע ברוכ-זון.
נאַכמיטאָג פון 3—4 נאַכמיטאָג און פון 4—6 דער לאַגעווניצע „חעלקאַ".

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט
4. אָקטאָבער 1927.

4
דינסטאָג
ה
תשרי תרפ"ח

אָקטאָבער
זון-אויפגאַנג 5.08
זון-אונטערגאַנג 5.54
לענג פון טאָג 15, 12

פאַרוואָס די מוטער האָט מיט 13 יאָהר צוריק פערשלאָסען איהר טאָכטער.

פּרטים וועגען דער שוידערליכער טראַגעדיע, וואָס איז ענטדעקט געוואָרען אויף פּעטריקאָווער 176.

די שרעקליכע תפיסה, אין וועלכען ס'זײַנען פערשלאָסען שוין 13 יאָהר דאָס יודישע מיידעל, וועגען וואָס מיר האָבען יעצטען אויספיהרליך געשריבען, געפינט זיך אויף פּעטריקאָווער 176. די סיבה פאַרוואָס די מוטער האָט איהר טאָכטער פערשלאָסען אין אַזאַ צושטאַנד איז פאָלגענדע.

מיט 40 יאָהר צוריק האָט אַ ישיבה בחור מ'ש'ן וואָמען אליעזר ראָזענבערג חתונה געהאַט מיט רעם לאָדזשער מיידעל אסתר. ראָזענבערג האָט בעקומען אַ גאַנץ היפּשען נדן און האָט אָנגעהויבען האַנדלען מיט וואָס ס'האָט זיך נאָר געלאָזען. ראָזענבערג האָט געהאַט מיט זײַן פרוי 3 קינדער — מיידלעך: ח ה, שרה און דבורה. דאָס פאָר-פאָלק האָט אָפּגעלעבט עטליכע יאָהר, נאָר קיין שטאַרק שלום בית איז דאָרט ניט געווען. אליעזר האָט אָנגעהויבען צו געהן אויף אַנ'ערע דרכים, געוואָרען אַ הײַנטוועלטיגער. פּלוצלינג איין איין שעהנעם טאָג איז אליעזר אײַנגאַנצען געלם געוואָרען. האָט איבערגעלאָזען זײַן פרוי מיט 3 קליינע מיידלעך און וואַנד — ער איז מעהר ניט געווען. אַלע בעמיהונגען איהם אויפצוזוכען האָבען ניט געהאָלפען.

ערשט מיט עטליכע יאָהר שפּעטער האָט מען זיך צופעליג דערוואוסט, אַז אליעזר ראָזענבערג וואוינט אין אַמעריקאַ, אין דער שטאָט שיקאַגאָ. ער האָט גענומען גאַנץ היבשע ביזנעס און. האָט געוואוינט מיט אַ קריסטליכער פרוי.

ס'פערשטעהט זיך, אַז די לאָדזשער פרוי האָט ניט געשוויגען, זי האָט איהר פערשוואונדענעם מאַן שטאַרק גע'רודפ'ט און ס'איז איהר אפילו געלונגען איהם אַרײַנצוזעצען אין אַ שי קאַצער תפיסה פאַר ביגאַמיע.

פּלוצלינג האָט מען זיך דאָ דער־וואוסט וועגען אַ נײַער סענסאַציע. דער שיקאַגער מאַן האָט אויפגעהויבען מיט דאָקומענטען אין האַנד, אַז ער האָט זײַן פרוי גע'גט. דאָס לאָדזשער ווײַבעל מיט די קינדער האָבען פערשטאַנען זיך גענוג ווייט לייזען און האָבען זיך צו געוואונען צו זייערע צרות. די מיידלעך האָבען זיך אַ סך געקוועטשט זיך אַרום דערגרייכט.

מיט זיך ווידער אַ מעשה, אַז די קריסטליכע פרוי פון דעם אַמאָליגען ישיבה בחור אליעזר ראָזענבערג איז אין שיקאַגאָ געשטאָרבען. ראָזענבערג האָט ניט לאַנג געטרויערט און חתונה געהאַט אַ דריט מאָל. דאָס מאָל מיט אַ יודישער פרוי. ער האָט דער דריטער פרוי דערציילט וועגען דעם, אַז ער האָט אין לאָדז אַ גע'גט'ע (!) פרוי מיט דריי טעכטער, וועלכע קוועלן זיך זיכער שטאַרק אין לאָדז, בעת ער איז שוין דאָ מאָל אין אַמעריקאַ געווען אַ גרויסער גביר. די נײַע פרוי, זעהענדיג אַזאַ אָנשטענדיגע און רחמנות'דיגע, האָט צוגערעדט דעם מאַן, אַז ער זאָל אַראָפּנעהמען קיין אַמעריקאַ די דריי טעכטער און זיי מאַכען פאַר לייט. דער מאַן האָט זיך געלאָזט צורעדען און האָט אָנגעהויבען שרייבען צו זײַנע קינדער קיין לאָדז און אַהיימגעשיקט געלד, אַז זײַנע טעכטער זאָלען קומען קיין אַמעריקאַ. די מיידלעך האָבען פאַרוויילסט אָנגעהויבען אַ צוגרייטונג מיט זייער מוטער, אַז זי זאָל זיי ערלויבען צו פאָהרען קיין אַמעריקאַ, די מוטער האָט דערפון ניט געוואָלט הערען, זי האָט געוואוסט, אַז אויב איהרע טעכטער וועלען אַוועקפאָהרען פון איהר, האָט זי שוין קיין שום האָפנונג מעהר צוריקצובעקומען איהר מאַן אָדער אפילו בעקומען געלד פון איהם. הם זי האָט געפיהרט (און פיהרט נאָך ביז הײַנט) אַ פּראָצעס מכח דעם גט וואָס איהר מאַן האָט געוויזען אין אַמעריקאַ, און וועלכען זי האַלט פאַר אַ פאַלשן.

די מיידלעך האָבען ניט בלויז געקענט בײַשטעהן דעם נסיון, פערשטעלענדיג זיך די גרויסע קאַריערע, וואָס זיי קענען מאַכען בײַ זייער פאָטער אין אַמעריקאַ. די עלטסטע טאָכטער חיה (חעלאַ) האָט זיך טאַקי אין געהיים צוגעגרייט צו דער רייזע. גענומען די עטליכע הונדערט דאָלאַר, וואָס זי האָט בעקומען דורך אַ קרוב אין לאָדז, און ניט געזעגענדיג זיך מיט דער מוטער איז זי אַרויס פון דערהיים און אוועק קיין אַמעריקאַ צום טאַטען. דאָס איז געווען אין יאָהר 1910. דאָס מיידעל האָט זיך טאַקע ניט אָפּגענאַרט. דער טאַטע האָט זי אין אַמעריקאַ זעהר גוט אײַנגעאָרדנעט, געפונען פאַר איהר אַ לײַטישען חתן, זי חתונה געמאַכט און איצט איז זי די אייגענטימערין פון איינעם פון די גרעסטע האָטעלען אין שיקאַגאָ — פון דעם אַזוי־גערופענעם „פרידמאַן-האָטעל".

דאַן האָט דער טאַטע געגומען זיך צו מיטלען אַראָפּצונעהמען קיין אַמעריקאַ זײַנע איבעריגע צוויי טעכטער.

די מוטער האָט אָבער ווייטער בשום אופן ניט געוואָלט דערלאָזען, אַז איהרע טעכטער זאָלען אַוועקפאָהרען, אָבער ווען, ס'זענען אָנגעקומען עטליכע הונדערט דאָלאַר איז די צווייטע טאָכטער שרה אויך אין געהיים אַוועק קיין אַמעריקאַ. זי האָט זיך אויך זעהר גוט אײַנגעאָרדנעט, וואוינט אויך אין שיקאַגאָ און איז אַנ'אייגענטימער פון אַ גרויס געשעפט פון פוטער-וואַרען.

דאָס פערשווּאונדען ווערען פון דער צווייטער טאָכטער האָט אויף דער פרוי אסתר ראָזענבערג געמאַכט אַנ'אומגע־הויערן איינדרוק, זי איז אײַנגעזאָ-

לען אין אַ גייסטיגער קראַנקהײט און האָט געליטען אויף אַ מאַניע, וועלכע איז בעשטאַנען דערין, וואָס זי האָט זיך שטענדיג אויסגעדוכט, אַז מ'וויל אַהער אַרויפגנב'ענען די לעצטע טאָכטער פון שטוב. זי האָט דעריבער די טאָכטער אײַנגעשלאָסען אין שטוב צו־געבונדען צום בעט, ניט אַרויסגעלאָזען אויף אַ טריט. דאָס איז געווען אין אָנהויב פון יאָהר 1914. די ערשטע צייטען האָט דאָס 19-יעהריגע מיידעל רבקה געשטעלט אַ שטאַרקען ווידער־שטאַנד. זי האָט געשריען און געריסען די טירען, אָבער די פאַמיליע האָט אָנגעהויבען אַי טעראָריזירען, ס'האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפען, די גייסטיג קראַנקע אסתר האָט בשום אופן ניט דערלאָזען אויפצונעהמען די טאָכטער, זי איז גאַנצע טעג, גאַנצע וואָכען, גאַנצע חדשים געשטאַנען בײַ דער טיר און ניט צוגעלאָזען קיין שום מענש, ביז האָט זיך אײַנגעוואוינט דאָס מיידעל צוגעפּאַסט צו איהר גורל און איז געפאַלען אָרײַנגעפאַלען אין אַ גייסטיגער קראַנקהײט און זינט דעם יאָהר 1914 ווייסט דאָס אומגליקליכע מיידעל אין דער פערשלאָסענער שטיקענדער שטוב, אין פינסטערניש און שמוציג.

דער פאָטער פון דעם מיידעל האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם, וואָס דאָ טוט זיך מיט זײַן טאָכטער.

וואָס ער האָט געטאָן, כדי צו בעפרײַען זײַן טאָכטער. דאָס וועלען מיר דערציילען אין מאָרגענדיגען נומער.

Dr. St. HEINRICH
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערען-קראַנקהייטען
פּאָמאָרסקאַ 10, טעלעפ. 47-67.
עמפּפאַנגט פון 4 ביז 6 נאָכמ.

21 יודישע פרויע! 21
ווילט איהר האָבען אַ ריכטיגע פאָרשטייער, שטימט פאַר דער ליסטע פון ציוניסטיש-דעמאָקראַטישען וואַהל-קאַנדידאַטען „התאחדות"
דיגונג פון אייערע אינטערעסען אָ שטימט און אַגיטירט פאַר

די לעצטע טעג פון דער פאַרוואַהל-אַגיטאַציע.

מ'שיקט שוין צו מעלדונגען צו די פערטרויאונגס-מענער.

(:) די הויפּט-וואַהל קאָמיסיע, וועלכע האָט באַלד נאָכדעם, ווי אַלע וואַהל-קאָמיטעטען האָבען אַרײַנגעגעבען די ליסטעס, אָנגעהויבען צו קאָנטראָלירען די גילטיגקייט פון די אונטערשריפטען אויף די ליסטעס.

די הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע שיקט צו די בעפולמעכטיגטע ספּעציעלע מיטטיילונגען און אויב אויף אַ געוויסע ליסטע זענען געוויסע פאָרמעלע ענדערונגען, ווערען די פערטרויאונגס מענער אויפגעפאָדערט צו מאַכען די נעהעריגע ענדערונגען.

דאָנערשטאָג, ד. 6 ה. ח. וועלען אַלע גילטיגע ליסטעס פערעפענטליכט ווערען דורכ'ן וואַהל-קאָמיסאַר.

גלײַכצײַטיג ווערען אויסגעגעבען די וואַהל-ליסטעס און ס'ווערען צוגעשריבען די וועהלער, וועלכע זענען פריהער ניט אַרײַנגעטראָגען געוואָרען.

ס'זענען שוין אויך פערטיג די האָלץ-קעסטלעך, אין וועלכע ס'וועלען אַרײַנגעלעגט ווערען די שטים צעטלען.

ווי אַזוי וועט פאָרקומען דאָס שטימען אינ'ם טאָג פון 9 אָקטאָבער.

(:) דער הויפּט וואַהל-קאָמיטעט האָט פערעפענטליכט דעם אופן, ווי אַזוי ס'וועט פאָרקומען די אָפּשטימונג אינ'ם טאָג פון 9 אָקטאָבער.

די וואַהל-קאָמיסיעס וועלען אָנהויבען די טעטיגקייט פון 9 אַ זייגער אין דערפריה.

די וועהלער וועלען אַרײַנגעהן לויט דער ריי אין וואַהל ביוראָ, האָבענדיג שוין צוגעגרייט צעטלעך מיט נומערן, נאָכדעם, ווי דער וועהלער וועט זאָגען זײַן נאָמען און דער מיטגליד פון דער קאָמיסיע וועט קאָנטראָלירען, צי דער נאָמען איז פערשריבען און וועט בעקוקען דעם פּערזענליכען דאָקומענט, וועט דער פּרעזידענט דערלאַנגען דעם וועהלער אַ געשטעמפּעלטען קאָנווערט, אין וועלכען דער וועהלער לעגט אַרײַן זײַן נומער און וואַרפט די קאָנווערט אַרײַן אין דער אורנע. דער פּראָטאָקאָל פון דער וואַהלער ליסטע פּראָטאָקאָל ...גאָנאָ ..., כדי דער וועהלער זאָל ניט קענען נאָכאַמאָל שטימען.

די צעטלעך מיט די נומערן מוזען זײַן אײַנגאַנצען רײן, ד.ה. אַז אויסער דעם נומער פאַר גאָרנישט זײַן צוגע־שריבען, אפילו נישט קיין פּינטעלע. אין אַנ'אַנדער פאַל, ווערט דער נומער גע'פסל'ט.

די נומערן מעגען זײַן געדרוקט אָדער געשריבען, מ'מעג אויך שרייבען מיט אַ קאָפּיר-בלײַשטיפט.

פּונקט 9 אַ זייגער אין אָוונט פאַרטיגט זיך דאָס שטימען און די וואַהל-ביוראָ'ס ווערען געשלאָסען. נאָך 9 מעג מען אָננעמען זייערע שטימען נאָר די, וועלכע האָבען זיך געפינען אין וואַהל לאָקאַל נאָך פערמאַכען דאָס ביוראָ.

דערנאָך ווערען די אורנעס צוזאַמען מיט אַ פּראָטאָקאָל, אונטערגעשריבען פון אַלע מיטגלידער פון דער קאָמיסיע, אונטער אַ פּאָליציי-וואַך איבערגעשיקט אין הויפּט וואַהל-ביוראָ.

די „לאָדזשער יודען".

די ליסטע 23 האָט נעכטען אָפּגע-האַלטען אַ מיטינג אין ענגל'שען זאַל. גערעדט האָט ה' שלאָמאָוויטש, ס'איז אויך ווײַזן געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר דער ליסטע 23.

אַ גרויסער מיטינג איז נעכטען איינ־געאָרדנעט געוואָרען דורך דער „אגודה".

דער מיטינג איז פאָרגעקומען אין פילהאַרמאָניע זאַל. נאָך די רעדעס פון סענ. מענדעלסאָן, דעפּוטאַט מינצבערג און ה' זילבערשטיין איז בעשלאָסען גע־וואָרען צו שטימען פאַר דער ליסטע 20.

*

אויף דעם מיטינג פון „התאחדות" אין ירדנית איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר זייער ליסטע 21.

21 אַלע יודישע האַנדאָרבעטער, האָנדלס-מענשען, פּריוואַט-בעאַמטע, קלײנהענדלער, אַרבעטענדע אינטעליגענץ, לעהרער, אַנגעשטעלטע, מאַרק-שטייער שטימען זונטאָג א/9 פאַר דער התאחדות ליסטע. בראש פון דער ליסטע שטעהט: ד"ר ש. י. שוחט, ד"ר ז. עלענבערג, מ. בריישטיפט, ד"ר א. גינזבורסקי. 21

אַ „קאָמוניסטישער ליבע-בריף"

איז געכטען איבערגעליעפערט געוואָרען אין לאָדזשער קרײַז-געריכט.

(ס) דאָס לאָדזשער קרײַז געריכט האָט נעכטען בעטראַכט דעם פּראָצעס וועגען יצחק בלומענקראַנץ, יוסף זאַנענבערג און אסתר זאַנענבערג, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

אויפ'ן פּראָצעס האָט מען אויך פאָר־געלייענט אַ בריף פון בלומענקראַנץ'ן, וועלכען די אויספאָרשונגס-מאַכט האָט געפינען בײַ אסתר זאַנענבערג. אינ'ם בריף ווערט געשריבען אַזוי: „ליבע נאַשקאַ! איך ליב דיך, אַזוי ווי די סאָוויעטישע מאַכט, אַזוי ווי מיין בלוט רויטע פאָהן. אונזער פאַמיליען-פער־באַנד וועט האָבען אַ וועלט-כאַראַקטער, ווי די אַלוועלטליכע סאָציאַלע רעוואָ־לוציע, צו וועלכע מיר שטרעבען מיט'ן גאַנצען מײַער פון אונזער נשמה. קיין שום קאַפּיטאַליסטישע מאַכט וועט ניט קענען שטערען אונזער גליק. מיר וועלען געהן אין די וועגען פון אונזער וולאַדימיר לענין".

דאָס געריכט האָט פער'משפט: בלומענקראַנץ'ן און אסתר זאַנענבערג צו 3 יאָהר שווערע טורמע. יוסף זאַנענבערג איז בעפרײַט געוואָרען.

יאָהרגאַנג 1909.

ווער דאַרף זיך היינט און מאָרגען שטעלען צו דער רעגיסטראַציע?

הײַנט דאַרפען זיך שטעלען צו דער מיליטער-רעגיסטראַציע אויף פּראָגנאָזע 10 די יונגעלײַט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 4 טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נאָמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות: H, CH, I, J, K, L, Ł, M, און פון 11-טען קאָמיסאַריאַט: R, S, T, U, W, Z, Ż.

סוכות

וועט מען מעגען שטעלען אויף די באַלקאָנען.

(–) נעכטען האָט דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט אינטערווענירט בײַ דער פּאָליציי-מאַכט וועגען ערלויבען צו שטעלען סוכות אויף באַלקאָנען פון די הויפען.

דעם דעפּ. ראָזענבלאַט איז געלונגען בײַ דער פּאָליציי אויס ערלויבניש אויסצופּועל'ן.

אונגאַרישע סוחרים

קומען קיין לאָדז.

(ס) בקרוב קומט קיין לאָדז אַנ'אויס־פלוג פון אונגאַרישע סוחרים און אינ־דוסטריעלער אין בעגלייטונג פון פאָר־שטעהער פון האַנדעלס - און אויסערן מיניסטעריום.

דער אויספלוג וועט זיך בעקענען מיט דער לאָדזשער אינדוסטריע און אָנ־קניפּען בעציהונגען מיט די לאָדזשער פאַבריקאַנטען קרײַזען.

צי מ'רייניגט

וועט קאָנטראָלירען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע.

(ס) די טעג קומט קיין לאָדז אַ ספּע־ציעלע קאָמיסיע פון אינערן מיניסטעריום, וועלכע וועט קאָנטראָלירען, צי די פּעראָרדנונגען פון אינערן - מיניסטער סקלאַדקאָווסקי וועגען ריינקייט זענען אויסגעפיהרט געוואָרען.

„לימשניקעס".

עס ווערען שוין פּערעכענט די געשפּרעכען.

(:) צוליב דעם, וואָס ס'איז אַדורך דער ערשטער קוואַרטאַל זינט ס'זענען איינגעפיהרט געוואָרען די „לימשניקעס" ווערען שוין איצט אין דער לאָדזשער טעלעפאָן-געזעלשאַפט געמאַכט די סך-הכל'ען פון דער צאָהל געשפּרעכען וואָס יעדער האָט געהאַט פון 1. יולי ט', ד. ה. פון דאַן אָן, ווען ס'זענען איינגעפיהרט געוואָרען די „לימשניקעס".

אַ שיכור

אונטער'ן טראַמוואַי.

(ס) אויף רוג פּעטריקאָווער און צוואַנ־צעליסקאַ איז נעכטען אַרונטערגעפאַלען אונטער'ן טראַמוואַי דער שיכור'דער קאַזימיעזש אַלעבישאַק.

דעם פערוואונדעטען איז אַרויסגע־ריסען געוואָרען די האַנטאַוויצע פון דער קראַנקען-קאַסע, וועלכע האָט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

ד"ר מעד. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-62.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מיר-נער-שוואַכע קראַנקהייטען.
מיט פּאָלונגקוסט-קליניקען (פאַר-אויספּאָל
נעמט אָן, פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

די שטיצע פאַר משפחות פון רעזערוויסטען.

ווער האָט דאָס רעכט צו נעמען פון דער שטיצע?

לויט'ן אויסטאַוו פון 22/3 1923 פאַראָרדנונג פון מיניסטאָרען־ראַט פון 10/4 1923 און אויספיהר־פאַראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער פון 12/4 1923 האָבען דאָס רעכט אויף שטיצע: די פרוי, אפילו סיפאַרירטע אָבער נישט קיין געגטע, קינדער, אַלט אייניס צו בנזעצ לעכע אָדער נישט בנזעצלעכע, אויב זיי זענען נאָר געמאָלדען אויפ'ן פאָטערס נאָמען, שטיפקינדער, מינדער־יעהריגע, ברידער, שוועסטער, עלטערן נישט גזעצלעך חתונה־געהאַט, מוטער, זיידע און באָבע און אויך די עלטערן פון נישט געזעצלעך געהייראַטע מוטער פון רעזערוויסט.

דאָס רעכט אויף שטיצע האָבען די אויסגערעכנטע פאַר'ן נאָר אין דעם פאַל, ווען זייער אויסהאַלט (וואוינונג, ערנערונג, קליידונג, בעהייצונג, בעליכטונג, הייל־קאָסטען, פלעגע און ערציהונג) איז אָפּהענגיג פון דעם פאַרדינסט פון רעזערוויסט.

דאָס רעכט אויף שטיצע האָבען אויך די פערזאָנען, וועמענס פאַמיליע־בעשטאַנד האָט זיך בעת דער רעזערוויסט איז בעריפען געוואָרען אויף די איבונגען אַזוי געענדערט, אַז אָהן זיינע פאַרדינסטען זענען זיי שוין איצט זיך נישט בכוח אויסצוהאַלטען.

בכלל קענען פון דער שטיצע בענוצען נאָר די פערזאָנען, וועלכע זענען אָנגעוויזען אויסשליסלעך אויף די פאַרדינסטען פון רעזערוויסט, אָהן וועלכע זייער עקזיסטענץ איז ערנסט בעדראָהט.

די שטיצע קאָן גאָר אָנערקענט ווערען, ווען אַלע בערעכטיגטע פון דער משפחה פאַרמאָגען בעציהען זיך געמיינזאַם מעהר איינציגע פון זיי וואוינען בעזונדער און אפילו אין פאַרשידענע שטעדט.

ווי פיל בעקומט מען שטיצע?

די פאַראָרדנונג פון מיניסטאָרען־ראַט פון 29 אויגוסט 1927 מאַכט קורם פאַר אָבהענגיג די נאָרמע פון דער בעשטימטער שטיצע פון דער גרעסטקייט פון דער בעפעלקערונג פון די מקומות, וואו די משפחה פון רעזערוויסט וואוינט און אויך פון דער צאָהל פערזאָנען, וועלכע רעפלעקטירען אויף דער שטיצע.

לויט דער דערמאָנטער פאַראָרדנונג געהערען די געמיינדעס, וואָס צעהלען ביז 5 טויזענד איינוואוינער, צו דער ערשטער קאַטעגאָריע, ביז 25 טויזענד צו דער צווייטער און איבער 25 טויזענד — צו דער 3 טער קאַטעגאָריע.

אין די געמיינדעס, וואָס זענען צוגעטיילט צו דער ערשטער קאַטעגאָריע בעקומט אַ משפחה, וואָס האָט נאָר 1 בערעכטיגטען פערזאָן 60 גראָשען, 2 פערזאָנען — 70, 3 און מעהר פערזאָנען 80 גראָשען טעגליך.

אין די שטעט פון דער II טער קאַטעגאָריע בעקומען די משפחות מיט 1 בערעכטיגטען פערזאָן 70 גר. מיט 2 בערעכ. פערזאָנען — 85 גר. און מיט 3 און מעהר בערעכ. פערזאָנען 1 זל. טעגליך.

אין די שטעט פון דער III־טער קאַטעגאָריע (צ. ב. לאָדז) בעקומט אַ פאַמיליע פון 1 פערזאָן 90 גר. פון 2 בערעכטיגטע פערזאָנען — 1,10 און פון 3 אָדער מעהר בערעכטיגטע פערזאָנען 1 30 טעגליך.

די שטיצע ווערט געגעבען דער משפחה פון רעזערוויסט פון טאָג, ווען ער גייט אוועק אויף די איבונגען ביז'ן אַנדערען טאָג נאָכ'ן בעפרייען.

ווער און ווי אַזוי דאַרף מען זיך ווענדען וועגען דער שטיצע?

די שוין אויבען אויסגערעכנטע פערזאָנען דאַרפען איינגעבען אין דער געמיינדע פערוואַלטונג אָדער מאַגיסטראַט אַ ווענדונג (Zgłoszenie) וועגען אָנערקענען און אויסגעבען די שטיצע.

די ווענדונג דאַרף געמאַכט ווערען אין דעם מאַגיסטראַט, אין ראַיאָן פון וועלכען די פאַמיליע פון רעזערוויסט וואוינט שטענדיג. אויב דער בערופענער אויף די איבונגען רעזערוויסט האָט נישט קיין פרוי, דאַרף די ווענדונג געמאַכט ווערען אין דער געמיינדע, וואו ס'וואוינען זיינע גזעצליכע קינדער. אויב ער האָט קיין קינדער אויך נישט, דאַרף די מעלדונג דערלאַנגט ווערען אין דעם מאַגיסטראַט, וואו ס'וואוינט אַן אַנדערער בערעכטיגטער צו בעקומען שטיצע.

ווי שוין געזאָגט דאַרף די מעלדונג אַרומנעהמען אַלע בערעכטיגטע אויף דער שטיצע משפחה־מיטגלידער פון רעזערוויסט. אומאָפּהענגיג פון זייער וואוינ־אָרט אין דער דערלאַנגטער מעלדונג דאַרף מען בעשטימען פון די געמיינדע קאָן מען בעקומען אַ צוזאַמען־ אין דער געמיינדע קאָן מען בעקומען אַבצוזאַמען די צוגעטיילטע שטיצע אייגענע פערזאָנען פון דער זעלבער משפחה גלייכצייטיג. ס'מוז אָבער אָנגעגעבען ווערען גענוי וועמען און וויפיל אויסצוצאָהלען. פאַר אָנגעבען פאַלשע פרטים און נישט מעלדען תוך דער בערופענע טערמין וועגען די פאַרגעקומענע ווייכטיגע ענדערונגען אין פאַמיליע־בעשטאַנד און מאַטעריעלען מצב פון די בערעכטיגטע צו בעקומען שטיצע מיטגלידער פון רעזערוויסט'ס משפחה דראָהט אַ גרויסע שטראָף.

י. אינפעלד.

לאָדזער פייערלעשער בעקומען דעם 1. פריז.

(ס) די הויפט פערוואַלטונג פון די פייערלעשער אין וואַרשא האָט מיטגעטיילט, אַז פאַר די לאָדזער פייערלעשער איז אָנערקענט געוואָרען דער ערשטער פריז פאַר די פייערלעשער־איבונגען.

אַ רייהע לאָדזער פייערלעשער און העכערע אָפיציער האָבען בעקומען ווערטפולע מתנות.

וועגען אויסמאָלען האָרן.

(ס) די לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט רופט אויף היינטיגע וואָך אַ קאָנפערענץ מיט פאָרשטעהער פון די מילנער און בעקער־צעך וועגען דעם אופן פון אויסמאָלען קאָרן.

6

ארבּייטער,
אַנגעשטעלטע,
אָרימע מאַסען
שטימען
— פאַר די —
„פּועלי־ציון"

6

988

דעם ייד שוין כבוד פערטיידיגט
30 ליסטע
פון ציוניסט. וואהל־קאָמיטעט

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(ס) היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: אַנטאָ יעוויטש (זגאַביעזשקאַ 80); לאַנדזינסקי (פיעטריקאַווער 164); סאָקאָלעוויטש (צשאַזזשזעקאַ 19); רומביעלינסקי (אָנדזשעיאַ 26), זאָנדעלעוויטש (פיעטריקאָווער 25); קאַספּעקיעוויטש (זגיערזשער 54); טראָ־קאָווסקאַ (צושקיזשיער 26).

אַנ „אינקאַסענט"

פון „יענע" אינקאַסענטען...

(—) די פּאָליציי האָט אַרעסטירט דעם אינקאַסענט פון דער שטאָט־טער קונסט־גאַלעריע אין שיינקיעוויטש־פּאַרק, אַנטאָני מאַלעסקי, וועלכער האָט געמאַכט פיסטאָוויכען דורך גובי'ענען אַ ביכעל בילעטען און זיי פערקויפט אין נאָס.

די קונסט גאַלעריע האָט דערביי געליטען אויף עטליכע הונדערט זלאָטעס.

„היינע־מעדין"

וועגען דער נייער קראַנקהייט מוז מען תיכף מעלדען דער סאַניטאַר־מאַכט

(מ) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס אין פוילען הערשט איצט די נייע קראַנקהייט „היינע־מעדין", האָט דער לאָדזער כעזוודהייטס־אַמט בעשלאָסען צו פאַראָרדנען, אַז אין אַלע פאַלען, ווען מען בעמערקט די דאָזיגע קראַנקהייט, פונקט ווי יעדע אַנשטעקענדע קראַנקהייט, מוז דער דאָקטאָר מודיע זיין דעם סאַניטאַר־אַמט.

DR PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
צוריקגעקעהרט.
הויטקרענקטע און האָר - הויט - קרענקהייטען
ענגער־שטעכען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט
(האָר־אויספאַל), רענטגען־שטראַלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט
דאַמען: פון 4—5 נאַכט.
ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

אויפרוף

צו די יודען פון 7טען ראַיאָן!

די יודישע איינוואוינער פון נייער'ס ראַיאָן און כאַיני האָבען בעשלאָסען צו האָבען אַנ'אייגענעם פאָרטרעטער אין לאָדזער שטאָט־ראַט, וועלכער זאָל פערטיידיגען זייערע ספּעציעלע אינטערעסען. אויף אַ רייהע בעראַטונגען און פערזאַמלונגען איז בעשלאָסען געוואָרען צו פאַראייניגען זיך מיט די בעלי בתים'שע יודען, און אַרויסשטעלען אַלס ערשטער קאַנדידאַט פון די איינוואוינער אין נייער'ס ראַיאָן און כאַיני דעם בעקאַנטען טוער ה' זעליג קליין.

ווילט איהר האָבען אַנ'אייגענעם פאָרטרעטער אין שטאָט ראַט, וועלכער זאָל פערטיידיגען אייערע אינטערעסען, וועלכער זאָל אַפּהיטען, אַז אייך זאָל נישט געשעהן קיין עולה, אַז איהר זאָלט האָבען ווער ס'זאָל פאַר אייך זאָגען אַ גוט וואָרט, אַז שטימט אַלע ווי איין מאַן פאַר אייער ליסטע נומער 23.

לאָדזער יודישע איינוואוינער.

מעלדונג.

פון „ברית טרומפּעלדור".

30

אַלע מיטגלידער פון „ברית טרומפּעלדור" ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען היינט, דינסטאָג, 8 אָוונט אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, צעגעלניאַנאַ 4, אין אַ וויכטיגער אַנגעלעגענהייט.

ישראל ברויטמאַן, מ. וואָרגאַן. 88

DYWANY
różnych rozmiarów.
CENY FABRYCZNE.
Warunki dogodne!
LANDSBERGER, SITTENFELD i REDEL
Narutowicza 6.
870

21 אַלע ציוניסטען וואָס זענען געגען אַסאַרמאַציום און פשרה'דיגקייט, וועלכע זענען פאַר אַ מוטיגע און ווירדיגע פּאָליטיק שטימען זונטאָג x/9 פאַר דער ליסטע פון „התאַחדות" 21

אין פלאַמען פון ליבע און האס

(ראָמאַן).

(122

— אך האָב נאָך אַ גאַנצער נאַכט פאַר זיך. — האָט קורט געטראַכט — צו דער שטאָט איז גאָנץ נאָהענט... זעהר נאָהענט!.. נאָט איינער, ווען אך וואָלט זיך נאָר געקאָנט מיט איהר זעהן, רעדען מיט איהר! מיר דוכט זיך אויס, אַז מיר דראָהט אַ געפאַהר... אַז מאָרגען וועט קומען מיין סוף... איך האָב עפּיס אַזאַ מאָדנעם פאָרגעפיהל...

די חברים זיינע אַרום איהם זענען אַלע רוהיג געשלאָפען.

קורט האָט זיך פאַרזיכטיג אויפגעהויבען פון אָרט, כדי קיינעם נישט איבער צווועקען, און איז צוגעגאַנגען ביז צום סוף פון לאַגער.

— וואו געהסטו? — האָט אַ הם די וואַך אָפּגעשטעלט.

קורט האָט גאָרנישט געענטפערט, נאָר זיך אַוועקגעלאָזט געהן אין אַנ'אַנדער ריכטונג. ער האָט געפיהלט עפּיס אַנ'אונרוה אויף דער נשמה.

— ווען איך וואָלט אַוועק צו דער שטאָט און נישט בעוויזען זיך צוריקצוקעהרען — האָט ער געטראַכט אָדער עפּיס אַ צופאַל וואָלט מיך פערהאַלטען דאָרט, וואָלט מען געווען זיכער, אַז איך בין אַנטלאָפען... מ'וואָלט געזאָגט, אַז איך בין אַ פאַררעטער, אַ דעזערטיר, אַנ'אַנטלאָפענער פון קאַמף...

ער האָט זיך געריבען פאַרזאָרגט דעם שטערן.

— ניין! קיינמאָל און בשום אופן וועלען די, וואָס קענען מיך, זאָגען מיר נישט בעשולדיגען אין אַזאַ געמיינהייט! ס'איז אוממעגליך!

ער האָט אָנגעריכטען אַ שוועבעלע און אַ קוק געטאָן אויף זיין זייגער...

— מיר איז איבערגעבליבען בלויז דריי שעה צייט... דאָס וועט אָבער גענוג זיין... איך וועל בעווייזען צוריקצוקומען...

ער איז אַוועק צום וואַרטאָווניק, געבעטען ביי איהם אַ ביסעל טאַבאַק, און איז אַוועק פונ'ם לאַגער.

— היט זיך די ביינער! האָט איהם געוואָרנט דער וואַרטאָווניק — געה נישט ווייט אַוועק פון דאַנען, וואָרום די פייניס זענען אומעטום דער נאָהנט. און — ווען דו זאָלסט צוריקקומען מיט אַנ'אַנדער וועג, קאָן דיך אין דער פינסטער טרעפען אַ קוילעכעל...

קורט האָט אַ ציה געטאָן מיט די פלייצעס און געענטפערט מיט אַ געלעכטער:

— איך וואָלט טאַקי געוואָלט אַליין דערגעהן, וואו עס שטעקען דאָ אינ'ערגיץ די פייניס, און מאַכען אַ שטיקעל חשבון ס'פאַראַ כוחות זיי האָבען דאָ.

— היט זיך, לייטענאַנט, און שטעל זיך נישט בחנם איין דאָס לעבען!

— עט, איינמאָל שטאַרבט מען! — האָט קורט אויסגערופען, און איז פאַרשוואונדען אין דער פינסטער.

— משוגע אויפ'ן גאַנצען קאָפּ! — האָט אַ ברום געטאָן דער זעלנער.

אַ לענגערע צייט האָט ער נאָך אַנגעשטרענגט דאָס אויער, כדי צו הערען, צי מען שיסט נישט ערגיץ נאָהענט, צי מען שרייט נישט, אָדער צי געהט שוין נישט קורט צוריק.

ער האָט אָבער גאָרנישט געהערט. עס איז געווען טויט־שטענדיג שטיל.

דער וואַך־זעלנער האָט אויך געהאַט אַ סברות. מיינענדיג, אַז די רוסישע וואַך געפינט זיך נאָהענט.

פאַרקעהרט, קורט איז געגאַנגען אַנ'אַרך אַ מערטעל שעה, און קיינעם אויפ'ן וועג נישט אָנגעטראָפען. שפּעטער ערשט האָט ער דערהערט פאַר זיך מאַרשירען זעלנער.

קורט האָט זיך בעהאַלטען הינטער אַ דערבייאיגען ראָוו און איבערגעוואַרט ביז די זעלנער זענען אַדורך.

דאָס זענען געווען רוסען. זיי זענען זעהר שנעל פאַרביי־געגאַנגען און פאַרשוואונדען געוואָרען.

קורט איז דאַן אַרויס פון זיין בעהעלטעניש אַ פאַרפאַרוי־רענער אינגאַנצען.

ער האָט אָנגעהויבען שטאַרק צו לויפען, כדי צו דער־וואַרטען אַביסעל די ביינער.

ער האָט באַלד אויסגערעכנט, אַז די שטאָט מוז זיין נישט ווייט.

און טאַקע האָט ער אין אַ ווייל אַרום דערזעהן דעם פאַבריק־בנין פון די דריי־וויצעס, וואָס איז געווען איינגעוויקעלט אין שלאָף און שטילקייט.

ער האָט אַרומגעקריכט די פאַבריק, און איז געבליבען שטע־העז ביים פאַרקאַן.

ער האָט געוואוסט, אַז די פאַבריק איז פאַרנומען דורך די רוסען, און אַז דאָ דאַרף ער זיך האַלטען ספּעציעל פאָר־זיכטיג.

— ווי אַזוי מאַכט מען עס, איך זאָל דאָרט אַריין? — האָט ער געטראַכט — איך וואָלט געדאַרפט נויטיג אַריין און אויפזו־כען יהודית'עס צימער! אין דעם הויז מוזען אָבער זיין אַ סך רוסען, און ס'וועט מיר נישט לייכט אויסקומען צו אויסמיידען מיט זיי אַ בעגעגעניש!

ערשט איצט האָט ער פערשטאַנען, אַז ס'איז אַ מוראדיגע סכנה אויסצופיהרען זיין פלאַן.

ער האָט דעריבער געבראַכען מיט די הענד אין מאַכטלאָ־זער פערצווייפלונג... ער געפינט זיך אַזוי נאָהענט פון יהודית'ן און איז אָוועק, נישט זעהענדיג זי, נישט קענענדיג בעטען ביי איהר, זי זאָל איהם מוחל זיין, נישט קענענדיג זי פאַרזיכערען, אַז שטענדיג, שטענדיג האָט ער זי ליב געהאַט, און נישט אויפ־געהערט ליב צו האָבען!

(פאָרזעצונג קומט)

א טאטערשער „דאקטאר",
וועלכער היילט משוגעת'ן און טרייבט ארויס דבוקים

אוי'ן קליינעם שטח פון דער באהן ליניע, וואס ציהט זיך צווישען דער ירושלים ד'ליטא, ווילנע, הארט ביז דער לעטישער גרענעץ, ליגען זיך אנגעפיקעוועט קליינע יודישע שטעטלעך, וועלכע לעבען זיך מיט זייערע אייגענארטיגע מנהגים און פראוויציעס, האבען זיך זייערע בתי-מדרשים און להבדיל, א באד מיט אלע איבעריגע קליין שטעטלדיגע הצת כות'ן ווי למשל, א רב, א שוחט, א גבאי, א דאקטאר, א פעלדשער, א „פוקער", א „באבע" און אנדערע מינים מענשען, וועלכע ברענגען נוצען יעדער אויף זיין שפיגער, ווער געזונטהייט און ווער פאר קראנקהייטען און חולאת'ן. מצרהאן אבער צווישען די אלע קליינע שטעטלעך אזעלכע, וואס זענען מעהר בעריהמט אויסטערלישער פון די אנדערע אין דער זעלבער געגענד. אזעלכע צוויי בעריהמטע שטעטלעך אין ניי ווילייקא און ווידז.

דאס שטעדטעל ניי ווילייקא, וועלכעס ליגט הארט ביי דער באהן, איז בעריהמט אין דער גאנצער געגענד מיט איהר גרויסען ווייסען מויער ארומגערינגעלט מיט א הויכער וואנד, וואס דערמאנט אן א תורמע. ביז דעם קריג האט דאס געמויערטע הויז געשפילט א גאנץ גרויסע ראלע נישט נאר אין דער נאהענטער געגענד, נאר אפילו אין די ווייטסטע געגענדען פון ליטא. אהער פלעגען געבראכט ווערען מענשען פון ארום און ארום, וועלכע האבען געליטען פון פערש'דענע משוגעת'ן. אט דער ספעציעלער „הייל-אנשטאלט" פאר משוגעים, וואו דער משוגענער פלעגט ביכער אויסהויכען זיין נשמה איידער געהיילט ווערען, איז געווען דער לעצטער פונקט פון דעם אדער יענעם משוגענעם, די לעצטע פראבע איהם קלאר צו מאכען. און נישט אומזיסט איז דער נאמען „ווילייקא" „בעריהמט" נאך עד היום מיט איהר הויז פאר משוגעים, אין וועלכער ס'איז שוין בעסט קיינער נישטא. די סיבה וואס דאס הויז פונקציאנירט נישט איז אפשר נישט אין דעם, וואס עס פעהלען משוגעים, נאר ווייל דאס גלויבען, אז זיי קענען דארט געהיילט ווערען איז אויסגעריסען. שטעהט זיך דאס הויז אויף א הויך בערגעל אנגעדוקט פון שטעטעל, א הויע ווייסע הויכע וואנד מיט די פענסטער-לעכער ווארפען נאך עד היום אן א שרעק אויף דעם דורכגעהער. פערשידענע מענשען מיט אלערליי שגעונות האבען דא געטאנצט און געקלאפט אויסגעריסען, וואס איז זיי נאר ארויף אויף דער צונג. דא האט איהר געקענט טרעפען א וואויל-קענענדיגען יונגען מאן, א גרויסער לערנער, א גוואלדיגער, א מתמיד, וואס האט זיך פערפלאנטערט אין זיינע אויסטייטשען פון א שמו'לעך אין דער גמרא און נאכ'ן טראכטען פון זינען, ליגט ער גאנצע טעג א"ער ער פלהט ארום פון איין וואנד צו דער צווייטער פון זיין צימער און, פון זיינע ליפען שיט זיך איינע נאך די אנדערע גמרא-ווערטלעך, פסוקים פון תנך. ער שאפט, טוט אויף זעהר פיל און קעהרט א וועלט. רבא און רב פפא קריגען זיך ביי איהם איבער צלפחד'ס טעכטער, רשי איז אויסער זיך פארוואס מען האט פערשיקט דעם גרויסען נאפאלעאן באנאפארט אויף אנ'אינזעל. אזעלכע'מיני משוגעתן און אנדערע ענליכע מחשבות פלאנטערן זיך אין זיין צונג און לאזען איהם נישט צורוה; דארט טרעפט איהר א מענשען אין די מיטעלע יאהרען מיט א שעהנעם געלאקטען קאפ האר. אט דער איינער האלט זיך פאר א משיח און מאכט געוואלדען מען זאל איהם ארויסלאזען בעפרייען זיין פאלק, פארוואס האלט מען איהם פערשפארט? ער מוז דערלייזען די גאנצע מענשהייט, וועלכע ווארט אויף איהם; איהר טרעפט אויך דארט א יונג מיידעל. זי האט געשפילט א ליבע, האט דער געליבטער איהר פערלאזען, חתונה געהאט מיט א צווייטע, איז זי געבליבען פון זינען ארויס. האט מען איהר געבראכט אהער און זי ליגט טעג אויף איהר בעטעל און שרייבט מיט איהר פינגער אין דער לופט איהרע נישט דערשריבענע ליבע בריוולעך; עס זיצט זיך דארט אין איהר איינזאמען צימער א מאמע פון עטליכע קינדער, וועלכע זי האט געלאזען אין דערהיים, מיט אויגען פערשטארטע, וואס שניידען, דאכט זיך, דורך די דיקע געמויערטע ווענד און קוקען הפט-הפט ווייט אין דער וועלט ארוין. און זי שווייגט. שווער פאר'ן דורכשניידליכען אויג צו דערקענען אין איהר שווייגען א הר משוגעת.

און אזוי איינע נאך די אנדערע אין די צעהנדליגער גייסטיג קראנקע זענען ביז די מלחמה יאהרען איינגעשלאסען געווען דורך די אייזערנע טירען פון דעם אפגעזונדערטען הויז אוי'ן קליינעם בערגעל. זעלטען ווער עס האט דערזעהן צוריק די ליכטיגע וועלט. דאס רוב זענען דערפיהרט געווארען ביז'ן נאהענטען בית עולם.

אין די יאהרען פון דער גרויסער וועלט-מלחמה און שפעטער האט אבער דאס משוגעים-הויז, אדער ריכטיגער געזאגט „דאס הויז פאר לעבעדיגע מתים" פערלוירען איהר גאנצע „גרויסקייט". קיינער איז שוין מעהר אהין נישט געבראכט געווארען און ביסלעכווייז איז דאס הויז פוסט געבליבען, אויסגעבראכט איהר פערלעפרסטע „סחורה", וואס איז אין איהר געבליבען פון פאר דער מלחמה, און א סוף. איצט שטעהט זי זיך א פוסטע, קוקט ארויס מיט איהרע פענסטער-לעכער צו דעם דעריבעריגען שטעטעל, וואס איז א דאנק איהר בעקאנט געווארען אין דער גאנצער וועלט.

אבער אט דאס קליינע שטעטעלע ניי ווילייקא איז נישט די איינציגע בעריהמטע אויף דעם געביט אין דער געגענד. זי האט א ליבליכע שוועסטער-שטעטעל, וועלכע האט איהר צוגעשטעלט „מאטעריאל". ווידז הייסט דאס שטעטעלע, וואס געפינט זיך מיט א פיער באהן-סטאנציעס ווייטער און א דרייסיג מייל ווייטער פון דער באהן ציצופאהרען מיט'ן פוהר. איידער א חולה פלעגט געבראכט ווערען קיין ניי-ווילייקא, פלעגען איהם די פריינד זיינע פריהער ברענגען קיין ווידז און קורירען דארט. די משוגעים-קוראציע אין ווידז איז געווען א גאנץ אנדערע. דארט איז נישט געווען קיין ספעציעלער אנשטאלט, וואו די משוגעים פלעגען זיך אויסהאלטען. און קיין ספעציעלע דאקטוירים וואס פלעגען זיי היילען. אויף דער טאטערישער גאס, א גאס אין קליינעם שטעדטעל, וואו עס האבען געוואוינט אפגעזונדערט פון אלעמען א דרייסיג טאטערישע פאמיליעס מיט אנ'אייגענעם „מעטשעט", וואו זיי פלעגען מתפלל זיין און ברענגען זייערע קרבנות איינמאל א יאהר פאר דער לבנה, אט אויף דער גאס פלעגען די קראנקע געבראכט ווערען און איבערגעגעבען ווערען אין די הענד פון אייגענע טאטערן „ספעציאליסטען" אויף צו „היילען", „פעררעדען" און „אויסרויכערן" כל-עולי קראנקהייטען. אט די טאטערישע „דאקטוירים", וועלכע לעבען נאך עד היום אין דעם קליינעם שטעדטעל, זענען בעריהמט אין דער גאנצער געגענד. צו זיי פלעגט מען פאר דער מלחמה ברענגען די גייסטיג קראנקע. און נאך דעם ווי זיי האבען זיי „פעררעדט", „אויסגערויכערט" און געפיינקט מיט אנדערע ערליי צניים, וועלכע האבען צו קיין גוטע רעזולטאטען נישט געברענגט, זענען זיי אפגעפיהרט געווארען אין לעצטען פונקט – ניי-ווילייקא.

נישט איין מענש איז אויסגעמאטערט געווארען פון די „טאטערען דאקטוירים", און קיינמאל האט זיך די מאכט נישט אריינגעמישט אין זייער „פראקטיק" און נישט געשטערט זייער ארבייט. האבען זיי זיך געלעבט און „פראקטיצירט" אוי'ן חשבון פון די קליינשטעטלדיגע אבערגלויבער און מאקע געלד פערדינט. לעצטענס אבער האט פאסירט אזוינס, וואס האט אויפגערודערט די גאנצע געגענד און געפיהרט דערצו, אז די פאליציאנטישע מאכט זאל זיך פאראינטערעסירען מיט דער „דאקטארישער טעטיגקייט", וועלכע איז ווייט נישט פאסיג פאר דער היינטיגער ציוויליזירטער צייט. די סבה איז געווען אין דעם אנ'ארטיגע יונגע יודיש מיידעל, און געשעהן איז אזעלגענדעס:

אין א דארטיגער אכצעהן יאהריגער יודישער מיידעל איז אריין א דבוק. דער דבוק איז געווען נישט קיין אנדערער ווי א דארטיגער עלטערער יוד, איהרער א זיידע, וועלכער איז מיט א קורצער צייט צוריק געשטארבען. דאס מיידעל איז געווארען מרה שחורה'דיג, פלעגט זיצען אין ש.וב תמיד א שווייגענדיגע, און אז זי פלעגט פון יא אמאל אנהויבען רעדען, האט זיך געביטען איהר שטים, וועלכע האט געקלונגען ווי א מענער-שטים. אנ'עכטער דבוק מיט אלע פיטשעווקעס. די עלטערען פון דער יונגער שעהנער אכצעהן יאהריגער מיידעל זענען אומגעגאנגען ווי צעטומעלטע פון זייער גרויסען אומגליק און בעשלאסען אוועקצופיהרען זייער טאכטער קיין ווילנע צו בעריהמטע דאקטוירים. עס איז אבער נישט לייכט צו זאגען פאר גל עסרען, און נאך קליינשטעטלדיגע, ארויסצופיהרען זייער ווערטאג און „תיפה" פון דער היים אין דער גרויסער שטאדט אריין. האט מען נאך אלץ געווארט, פאמעל וואט עס איבערגעהן. פערשטעהט זיך, אז די קליינשטעטעלדיגע וויבער, די שכנות פון דער אומגליקליכער מאמע, האבען פון זייער זייט נישט געדרוהט און יעדע איינע האט ארויסגעוויזען איהר פריינדליכקייט מיט פערשידענע עצות און סגולות. האט מען גענומען איינרעדען דער מאמען, אז זי זאל זעהן פרואווען אריין מיט איהר קראנקער טאכטער צו איינעם פון די ארטיגע טאטערען, וועלכער איז בעריהמט פון אמאליגע יאהרען אלס גרויסער „פעררעדער", משוגעים „היילער" און „דבוקים טרייבער". האבען די עלטערען פון מיידעל זיך לכתחילה געקווענקלט און נישט געוואלט זייער יונגע, שעהנע טאכטער איבערגעבען אין די הענט פון טאטער. אבער דאך האבען זיי זיך געלאזט איבעררעדען; א פרוב צו טון ביים טאטער. און אין א שעהנעם פריהמארגען האבען זיי זייער טאכטער אוועקגעפיהרט צום ארטיגען טאטער, וועלכער האט איהר בעטראכט און ארויסגעזאגט זיין מיינונג, אז היות ווי דער דבוק איז שוין אנ'עלטערער מענש און דווקא א היגער און נאך א פריינד, א זיידע, וועט נישט זיין שווער איהם ארויסצוטרייבען און מיט עטליכע מאל, וואס ער וועט איהר דורכרויכערען מיט זיינע „ספעציעלע גראזען" און „פעררעדען" מיט זיינע בעוואוסטע שמות, וואס ער האט צו דעם צוועק, וועט זי געהיילט ווערען. די עלטערען האבען זיך געלאזט איינרעדען און די „קוראציע" האט זיך אנגעהויבען. ס'איז דורכגעגאנגען א וואך, און אנשטאט וואס זיי האבען ערווארט, אז דער דבוק פון זייער טאכטער זאל דורך דער „כשוף-'דיגער האנד" פון טאטער ארויס געטריבען ווערען, איז נאך ערגער מיט זייער טאכטער געשעהן אנדערש וואס ווייטער איז זי געווארען שווינדלדיגער אין די עלטערען האבען נישט געוואלט אפלעגען און אוועקפאהרען מיט זייער טאכטער קיין ווילנע צו א דאקטאר. ברענגענדיג אבער איהר קיין ווילנא איז שוין פאר'ן דאקטאר ווייניג וואס געבליבען צו טון און העלפען, ווייל אין איינציגע טעג ארום האט די יונגע, שעהנע אכצעהן יאהריגע מיידעל אויסגעהויכט איהר לעצטען אטעם.

דערוויסענדיג זיך פון דער גאנצער מעשה מיט'ן „דבוק", וועלכער האט געקלונגען אין דער גאנצער געגענד וואו מען האט גענומען ריידען, אז די מוטער פון דער מיידעל האט איהר אליין געטויט'ט דערמיט, וואס זי האט איהר איבערגעגעבען אין די הענט פון דעם טאטערישען „דבוקים-טרייבער", האט זיך די פאליציי-מאכט דערמיט פאראינטערעסירט און דער ענין האט דערגרייכט אזוי ווייט ביז די מוטער צוזאמען מיט'ן „דאקטאר פערווידער" זענען ארעסטירט געווארען. און עס איז אוועק די מעשה אין געריכט, וועלכער וועט דארפען ארויסטראגען א געהעריגען פסק אין דעם ענין און מאכען א סוף צו דער ביז איצטיגער „באבסקער מעדיצין" פון די טאטערישע „דאקטוירים", וועלכע האבען זיך פערפלאנזשעט נאך פון די אלטע צייטען און לעבען אין דעם קליינעם שטעטעל פערנעהמענדיג זיך מיט זייער „דאקטאריע", וועלכע פאסט מעהר פאר די צייטען פון מיטעלאלטער איידער פאר אונזער היינטיגער ציוויליזאציע.

אט אזוי רודערט זיך עס אין די קליינע יודישע שטעטלעך פון דער געגענד ארום אונזער בעריהמטער ירושלים ד'ליטא.

די רעליגיעזע טעטיגקייט צווישען דער יודישער יוגענד אין אמעריקא.

ניו-יארק, (י.ט.א.) אויף דער לעצטער זיצונג פון עקזעקוטיוו פון פערבאנד פון די יודישע סינאגאגעס אין אמעריקא איז בעשלאסען געווארען אנצוהויבען אנ'אינטענסיווע טעטיגקייט צווישען דער יודישער יוגענד. אין בעזונדערע שטעטען וועלען געשאפען ווערען ספעציעלע אויפזיכטס ראטען. די לייטונג פון דער גאנצער פראפאגאנדע-טעטיגקייט האט איבערגענומען ה' אלעקסאנדער קאהן פון ניו-הייווען.

עס וועלען פינאנצירט ווערען 20 000 פראגע בויגענס צו דער יודישער יוגענד אין פערשידענע אנשטאלטען אין אמעריקא. די יודישע יונגע לייט וועלען דארפען אויפ'ן כתיב ענטפערען וועגען זייער בעציהונג צו דער יודישער רעליגיע.

אנ'אסיפת רבנים אין קראקא.

קראקא. (יט"א). אנ'עהנליכע געהיימע רבנים קאנפערענץ, ווי ס'איז נישט לאנג אפגעהאלטען געווארען אין גראדעק יאגעלאנסקי, איז איצט פארגעקומען אויך אין קראקא, וואו עס איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען אנ'עקסטרעם-ארטאדאקסישע אגודת הרבנים פאר מערב-גאליציען אונטער דער אנפיהרונג פון באבאווער רבי'ן. אויף דער קאנפערענץ איז אויך געפיהרט געווארען א דעבאטע וועגען אונטערנעהמען אנ'אקציע געגען דער געפלאנטער דעמאקראטיזירונג פון די גאליצישע קהלות און אויך געגען דעם „בית יעקב" סעמינאר וועלכען די „אגודה" בויט איצט אין קראקא.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען. וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן.**
> יורידישע אפטיילונג
> פון „נייעם פאלקסבלאט"
>
> בעם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, וואן די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 4. אקטאבער 1927.

6260. האלפערכט.

ס'איז א פראגע צו דער ענין איז אנגעל רט געווארען נאך אין סטאדיום פון דער אויספארשונג, צו ס'איז שוין געווען א געריכטס פערהאנדלונג און דער אנגעקלאגטער איז בעפרייט געווארען. אין ערשטען פאל, אויב דער ענין איז נאך נישט פעריעלטערט, קען דאס געריכט לויט א בעזונדערע דעציזיע דעם פראצעס ווייטער בעגייען און דעם אנגעקלאגטען בעשטראפען, קום ענטפלעקען זיך אין דער צווישענצייט נייע בעשווערענדע אומשטענדען. אין צווייטען פאל אויב דער בעפרייאונגס אורטייל איז ארויסגעטראגען געווארען דורכ'ן בעזירקס געריכט און לויט א פארשריפטליכען אופן, מעגען זיך דערנאך בעווייזען נייע אומשטענדען, וועלכע בעשטעטיגען זיין שולד. קען מען שוין דעם איינמאל בעפרייטען געכאמאל פאר דעם זעלבען פערברעכען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט נישט צוציהען.

6261 אברהם מעשענגיסער פיעטרק. 70

נישט וויכטיג וויפיל יאהר איהר זענט אלט קוים זענט איהר נישט ביכולת זך אליין אויסצוהאלטען און אייערע קינדער זענען פערמעגליך קאנט איהר געריכטליך ביי זיי מאהנען אלימענטען, וועגען גענויערע פרטים קענט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג.

6262 קאנטאראוויטש:

אויב דאס שטראף-געריכט האט אנולירט דעם פראצעס. בעפאר איה האט אריינגעטראגען אייער אקציע וועגען אנטשעדיגונג, מוזט איהר דעם ענין דורכפיהרען אין ציוויל-געריכט.

6263 פ 43 ר.

ביים בעשטימען דעם גורל פון אנ'ארעסטירטען בעשולדיגטען אין בעציהן א געוויסען פערברעכען ד. ה. צי מען זאל איהם אומבעדינגט ארהאלטען ביז צום פראצעס, אדער בעפרייען אויף קויציע רעכענט מען זיך נישט בלויז מיט דער שווערקייט פון דער דראהענדער שטראף, צוגלייכצוזאמעלטען בעשולדיגונגס-מאטעריאל, נאר אויך מיט די אומשטענדען, צו דער בעשולדיגטער האט א בעשטימט וואוין-ארט, בעשעפטיגונג, מיט זיין געזונדהייטס-צושטאנד, געזעלשאפטליכער שטעלונג, עלטער און אזעלכע.

6264. א געטרייער לעזער פון גראנסקא-גאס.

דער בעדינג, אז איהר פערפליכטעט זיך צו יעדער צייט ארויסציהען האט נישט קיין יוריסטישען ווערט, קום געפינט איהר זיך אין דער רייה אלס סוב-לאקאטאר און צאהלט א געשטימטע סומע דירה-געלט.

אונטערהאַנדלונגען וועגן דער הלואה אָפּגעשטעלט ביז מיטוואָך.

וואַרשע, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די אונטערהאַנדלונגען וועגן דער אַמעריקאַנער הלואה זענען צייטווייליג איבערגעריסען געוואָרען, ביז מיטוואָך ווען עס וועט צוריקקומען קיין וואַרשע דער מלוכה-פּרעזידענט.

היינט האָט מען מיט די דעלעגאַטען אפילו נישט געשמועסט.

טעלעפאָן וואַרשע—מאָסקווע.

אונטערגעשריבען דער אָפּמאַך צווישען פּוילען און סאָוויעטען.

וואַרשע, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) עס איז אונטערגעשריבען געוואָרען דער אָפּמאַך צווישען דער פּוילישער רעגירונג און סאָוויעטען-רעגירונג וועגן טעלעפאָן פאַרבינדונג צווישען פּוילען און מאָסקווע.

פאַר אַ טעלעפאָן-געשפּרעך צווישען וואַרשע – מאָסקווע, וועט מען צאָהלען 9 פראַנק און 60 סאַנטים אין גאָלד; וואַרשע – מינסק – 5 פראַנק, 40 סאַנטים; באַראַנאָוויטש – מאָסקווע 2 פראַנק 10 סאַנטים.

דרינגענדע געשפּרעכען – דריי מאָל טייערער.

צושפּליטערט נישט אייערע שטימען

און פאַראייניגט זיי אויף דער ליסטע

30

פון ציוניסטישען וואַהל-קאָמיטעט.

די אויסגעשלאָסענע מיטגלידער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

מאָסקווע, 3 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) צווישען די פּאַרטיי מיטגלידער, אָנהענגער פון דער אָפּאָזיציע, וואָס זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי געפינען זיך די יידען: ראַבינאָוויטש, דוואָרעץ, קאָריז, קאַפּלינסקאַיאַ, זיידמאַן, גוטמאַן און מאָונער.

די אויסגעשלאָסענע ווערט פאָרגעוואָרפען, אַז זיי האָבען אָנטייל גענומען אין דער אַרבייט פון דער אונלעגאַלער דרוקערײַ און פאַרשפּרייטען אַנטי-פּאַרטייאישע ליטעראַטור.

צווישען די אויסגעשלאָסענע געפינען זיך אויך די פּוילישע קאָמוניסטען: פאָן אָרדזשעווסקי און מראָטשקאָווסקי. און די רוסען: וואָראָבאָוו, טשעבאַניקאָוו, וואָראָבייוו, וולאַדימיראָוו און מאַקסימאָוו.

מאַטעמאַטישער אינסטיטוט

ביים העברעאישען אוניווערסיטעט אין ירושלים.

ירושלים (י.ט.א.) די טעג דאַרף דאָ אָנקומען פּראָפ. לאַנדוי פון אוניווערסיטעט אין געטינגען, וועלכער וועט האַלטען לעקציעס און מאַטעמאַטישען אינסטיטוט ביים העברעאישען אוניווערסיטעט אין נייעם בנין, וואָס ווערט אין קורצען געעפענט ווערען.

די לעקציעס וועלען זיך אָנהייבען דעם 15. אָקטאָבער.

דער 50-יעהריגער יוביליי פון דער ספרדישער קהלה אין פּאַריז.

פּאַריז. (י.ט.א.) די הייגע ספרדישע קהלה האָט די טעג געפייערט דעם 50-יעהריגען יוביליי פון איהר עקזיסטענץ. אין דער פייערונג האָט זיך באַטייליגט הרב הכולל פון פראַנקרייך ישראל לעווי, הרב הכולל פון פּאַריז דרייפוס, פאָרשטעהער פון דער רוסיש-יידישער קהלה אין פּאַריז אַדוו. סליאָזבערג און הרב אייזענשטאַדט, אויך פיל אַנדערע באַקאַנטע יידישע פּערזענליכקייטען אין פראַנקרייך.

-----

21 אַלע וואָס ווילען בעקעמפען דעם ווירטשאַפטליכען אַנטיסעמיטיזם פון מאַגיסטראַט שטימען זונטאָג 9/10 פאַר דער ליסטע פון ציוניסטיש-דעמאָקראַטישען וואַהל-קאָמיטעט „התאחדות" ליסטע-פיהרער ד"ר ש.י. שוויג 21

נייער סאָוויעטישער געזאַנדטער געקומען קיין וואַרשע.

וואַרשע, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז געקומען קיין וואַרשע דער נייער סאָוויעטישער געזאַנדטער באָגאָמאָלאָוו. צום וואָקזאַל זענען איהם געקומען מקבל-פנים זיין די פאָרשטעהער פון אויסערן-מיניסטעריום.

פאַרשווערונג געגען שפּאַנישען דיקטאַטאָר.

פּאַריז, 3. (אַטע) די שפּאַנישע רעגירונג האָט פאַרעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט וועגען אַנטדעקען אַ פאַרשווערונג אויף פּרימאָ דע ריווערע. ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען 70 מענשען צווישען זיי פיל אָפיצירען. ס'איז קאָנפיסקירט געוואָרען איבער 100 באָמבעס און פיל אַמוניציע מאַטעריאַל.

די פאַרשווערונג איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַלס פּראָטעסט געגען צוגלייכען דעם פּאַרלאַמענט מיט פאַרקירצטע רעכטע.

פּאַריז, 3 (סע. טעל) לויט ווייטערדיגע אינפאָרמאַציעס פון ביבראַל-טאַר זענען בראש פון דער פאַרשווערונג אויף פּרימאַ דע ריווערע געשטאַנען די רעפּובליקאַנער.

אַ ריי אָנגעזעהענע שפּאַנישע גענעראַלען האָבען זיך געוואָנדעט צום קעניג אַלפאָנס מיט אַ פאָדערונג באַלד אָפּצושאַפען די דיקטאַטור פון פּרימאַ דע ריווערע, ווייל די סבה וואָס איז אָנגעגעבען געוואָרען אַלס תירוץ ביים איינפיהרען די דיקטאַטור - די לאַגע אין מאַראָקאָ-איז שוין איצט נישטאָ און די דיקטאַטור דאַרף דעריבער אָפּגעשאַפט ווערען.

רעדוצירט דעם שטייער-אָפּצאָהל פון טאַבאַק אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (י"א) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די רעגירונג איינגעשטימט צו רעדוצירען אויף 50 פּראָצ. דעם שטייער-אָפּצאָהל פון טאַבאַק-ש.יס אין ארץ-ישראל פון יאָהר 1924.

אזוי אַרום האָבען זיך געענדיגט מיט ערפאָלג די בעמיהונגען פון די טאַבאַק - פּלאַנטאַטאָרען, וואָס האָבען אינטערווענירט וועגען דעם ענין, שוין אַ לאַנגע צייט ביי דער רעגירונג.

אַן אַלפאַראַנדישע בעראַטונג פון באַרג-יודען אין מאָסקווע.

מאָסקווע. (י.ט.א.) דאָ האָט זיך געעפענט אַן אַלפאַראַנדישע בעראַטונג פון באַרג-יודען. אין עהרען-פּרעזידיום זענען אויסגעוועהלט געוואָרען קאַלינין, ריקאָוו, סטאַלין, לונאַטשאַרסקי און דימאַנשטיין.

אין דער בעראַטונג נעמען אָנטייל פאָרשטעהער פון קאָמיסאַריאַט פאַר פאָלקס-בילדונג און דעלעגאַטען פון פערשיעדענע באַרג-יודישע ישובים, וואָס זיי זענען צוזאַמענגעקומען איבער גאַנץ צפון-קאַווקאַז. די אַרבייט פון דער בעראַטונג ווערט געפיהרט אויף דער שפּראַך פון די באַרג-יודען – טאַטיש און ווערען איבערזעצט אין רוסיש.

נישט וועהניגער טרויעריג איז די קולטורעלע לאַגע פון די באַרג-יודען: 85 פּראָצ. פון די צפון-קאַווקאַזער באַרג-יודען זענען אַנאַלפאַבעטען. זיי קענען נישט לייענען און שרייבען אַפילו אין זייער איינענער שפּראַך. די שרייבונג צו בילדונג צווישען דער יוגענד איז אין די לעצטע יאָהרען גרויס. די צאָהל שולען אָבער איז קליין. טעכנישע שולען קען מען נישט, ווייל עס פעהלען לעהרער, וועלכע זאָלען פאַרשטעהן די מאַמע-לשון פון די באַרג-יודען.

די רעפּעראַנטען אויף דער בעראַטונג שילדערען אַ טרויעריג בילד פון דעם לעבען פון די באַרג יודען. די מלחמה און בירגער קריג האָבען פאַלשטענדיג רואינירט די באַרג-יודען. לעצטענס זענען אַ טייל פון די באַרג-יודען איבערגעגאַנגען צו ערד אַרבייט, אָבער אויך זיי געפינען זיך אין גרויסער הילף.

מאָסקווע, 3 (יט"א טעלעגראַפיש) עס האָט זיך פאַרענדיגט דער צוזאַמענפאָהר פון די קאַווקאַזער באַרג - יודען.

פּראָף. לענין האָט בעגריסט דעם צוזאַמענפאָהר און האָט רעפערירט וועגען דער אַרבייט פון דער סאָוויעטען-מאַכט אויף'ן געביט פון בילדונג און נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

דער פּראָף. לענין האָט מען געמאַכט אַ חייםען קבלת פּנים.

דער צוזאַמענפאָהר האָט אָנגענומען אַ ריי רעזאָלוציעס.

ליובאַוויטשער רבי פאַרלאָזט רוסלאַנד.

ריגאַ, 3 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). פון לעניגראַד איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז דער ליובאַוויטשער רבי האָט שוין בעקומען די ערלויבניש אַרויסצופאָהרען פון רוסלאַנד. דער רבי וועט זיך בעזעצען אין ריגאַ.

קאָמוניקאַט.

דער צושטאַנד פון די שטאָדטישע אינטערעסען, וועלכער כאַראַקטעריזירט אַמבעסטען דאָס נישט ערלעדיגען ווי געהעריג דורך דעם פריהערדיגען שטאָדט-ראַט אַלע וויכטיגסטע ווירטשאַפטליכע אינטערעסען ווי אויך דאָס פאַרנאַכלעסיגען די אַרטיגע פּאָליטיק, וואָס איז אַזוי וויכטיג פאַר די ענטוויקלונג פון דער שטאָדט, איז געווען די סיבה, אַז אויף די זיצונגען פון ראַט פון די ווירטשאַפטליכע פאַרבאַנדען האָבען די פאָרשטעהער פון דעם סוחרים-פאַרבאַנד אין לאָדז פיל מאָל בעריהרט די פראַגע וועגען שאַפען ביי די נאָהענטסטע וואַהלען צום שטאָדט-ראַט אַ ווירטשאַפטליכען בלאָק, וועלכער זאָל אַרומנעהמען אַלע אינדוסטריע און האַנדעלס געזעלשאַפטען. מיר האָבען פאַרטרייט דעם געדאַנק אַלס אַ פאָלשטענדיג ריינעם און דורך דעם ראַט פון די ווירטשאַפטליכע פאַרבאַנדען אַ פאָלשטענדיג בעשטעטיגטען.

און דער בעת זענען מיר געווען זיכער, אַז ביי די איצטיגע וואַהלען וועט דער ווירטשאַפטליכער בלאָק פאַרווירקליכט ווערען. אין לעצטען מאָמענט האָבען אַ ריי פאַראיינען, וועלכע בילדען דעם ראַט פון די ווירטשאַפטליכע פאַרבאַנדען צושלאָגען דעם איינהייטליכען ווירטשאַפטליכען פראָנט, און געשטעלט זיך צו די וואַהלען אונטער'ן לאָזונג פון נאַציאָנאַלער און רעליגיעזער פּאָליטיק.

ביי אַזאַ מצב האָט מען געמוזט קומען צום אויספיר, אַז צוליעב דעם, וואָס ס'איז נישט מעגליך אַדורכצופיהרען אונזער פּרינציפּיעלע ווירטשאַפטליכע אידעע און נחת ס'איז אונמעגליך געווען צו בלאָקירען זיך מיט אַנדערע גרופּירונגען (אומזיסט בעגעגענען מיר אַ סתירה צו אונזערע פּרינציפּיעלע ווירטשאַפטליכע שטרעבונגען) איז דאָס איינציגע ריכטיגע געווען אָבצוהאַלטען זיך פון אַרויסשטעלען אַן איינענע ליסטע.

מיר דריקען אונדערשטרייכען אויס אונזער טיפע איבערצייגונג, אַז די רעזולטאַטען פון דער פאַלשער פּאָליטיק פון די ווירטשאַפטליכע פאַרבאַנדען וועט זיין אַ ביטערע אַנטלערנונג, וואָס וועט ווירקען פּאָזיטיוו ביי די צוקונפטיגע וואַהלען.

די פאַרוואַלטונג פון סוחרים-פאַראיין אין לאָדז פּיעטריקאָווער 73.

בעמערקונג: אַלעס איינענע אויסאַרבייטונג.

סוכות

אויף אָפּנויץ און צו פערקויפען
ביי הערשל בערנשטיין, פּאָלנאָצנאַ 12
אין הויף אין דער קיסטען-פאַבריק. 883

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וועגערישע קראַנקה.
רענטגען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

ביים יובעליר
א. קירשענבוים,
31 פּעטריקאָווער 31
בעקומט מען פּערשיד. גאָלד- און זילבער- אויסאַרבייטונגען, ווי אויך פון פּלאַטינע, איינפאַסונג פון טייערע שטיינער. אויך נעהם איך אָן פּערש. רעפּעראַטורען צו מעסיגע פּרייזען. 606

ד"ר מעד.
BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 32
טעלעפאָן 40-26
צייהן-קראַנקהייטען.
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אָוונט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט.
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלנ. 19)
טעלעפאָן 37-70.
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 4—8 אין אָוונט.
פאַר פרויען פון 4—5 אין ספּעציעלען וואַרטע-זאַל. 603

!!! איבעראַשענד נייעס !!!
קויפט נישט קיין קאָסמעטיק, בעפאָר איהר וועט נישט בעזוכען
די גוט-בעקאַנטע און רעעלע
פּערפומעריע
וועלכע איז פאַרזעהען צו די בעפאָרשטעהענדע ימים-טובים מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון די נייעסטע פּערפומען,
טואַלעט - זייפען, קרעמען,
העלנישע און בלומען-וואַסערן, פּודער קאָטי און הובּיגאַנט א. אַ.
אַלעס צו די אויסערסט רעדוצירטע נאָך נישט געוועזענע פּרייזען.
פּודער קאָטי נור 2.70 — א — שאַכטעל
פאַר אָנגענעהמען — ראַבאַט!
פאַר רעעלע סחורה ווערט גאַראַנטירט.
Perfumerja DRUKIER
11 ZAWADZKA 11

מחזורים

25 פראצ. ביליגער אין הילנער ספרים-סקלאד

א. מ. גרובשטיין, ווסכאדניא 54

איז צו בעקומען אלע ארט מחזורים, ווי אויך די וועלט-בערימטע „רב פנינם" מחזורים און מחזורים מיט יודישע איבערזעצונג, געבונדען אין לייטענט און לעדער. ס'איז אויך צו בעקומען די טאשען-מחזורים „עבודת הקודש" אין א לוקסוס-אויסגאבע. א גרויסער אויסוואהל פון ש"ס, טורים, רמב"ם, חומשים, פסוקים, משניות, מדרשים און סידורים; ספעצ. כלה-סידורים אין קונסט-באנדען טלתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות, קינדער-גמרות, ספעציעלע מתנות פאר פארוגנגען. פאר חדר-קינדער ספע-ציעלער ראבאט! געדענקט דעם אדרעס!

א. מ. גרובשטיין, ווסכאדניא 54

(פראנט, 1-טער שטאק)

בחצי חנם!

גרויסער

ליקער-אויספערקויף

פון די פירמעס **Wyskok** און **Kantorowicz**

$1/1$ ליטער 8 זל., $1/2$ ליטער 4.50 זל.

בעמערקונג: אלטע אונגאר - ווייגען צו זעהר ביליגע פרייזען.

מיט אכטונג **פ. ליפעל,**

נרינער מארק 8. 844

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונד-שאפט, אז נאך מיין צוריקקעהר פון אויסלאנד איז מיין

דאמען-שניידער-אטעליער

אויף נאווא-צעגיעלניאנא 25 ווידער געעפנט און איז פערזעהן מיט די נייעסטע אויס-לענדישע מאדעלען אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען.

מיט אכטונג **מ. ראזען,**

נאווא-צעגעלניאנא 25. 768

שלאפצימער

מעדכען-צימער

קינדער-צימער

ווי אויך פערשידענע קליינע מעבעל עמפפעהלט די בעקאנטע מעכאנישע מעבעל-טישלעריי פון

שופמאן עט קאמפ.

ווסכאדניא 64 אין הויף.

בעמ.: ספעצ. פון געמאהלטע עלפענביין-מעבעל מיט שניצעריי

Dr. I. Herszfinkiel

Zawadzka 15, tel. 11-87

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

נעהמט אן אין דערהיים פון 8 ביז 9.30 פארמ. און פון 3 ביז 5 נאכמ. און אין לעטשניצע „פאמאץ". 924

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פון ערצטליך-רענטגענישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראפאפארט	נאז. האלז, אויערן קר.	2 11-10 / $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רוזשאנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11-10 / 3-1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאן	נערוועז-קראנקהייטען	2-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 $1-11^1/_2$
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	2-1 און 5-4
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	$7-5^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	5-4 12-2
א. גראדזענשיק	צאהן-ארצט	7-3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2-9

צאהן-בעהאנדלונג, בעלייכטונגען, קארצען, מאסאזשען, א.אז.וו. בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט

מיט די נייעסטע אפאראטען... [illegible]

אונטערזוכונגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—6 נאכמ. די לעטשניצע איז אויך אפען ווינטאג.

חיוזים אין דער שטאט.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דאס ג' פוג-ליקום, דאס נאך א לאנגיעהריגער פראקטיק אין פאריז, האב איך צוריקגעקעהרט און ווידער געעפענט מיין

קירזשנער-ווערקשטעל

פון זומער-לעכע דאמען- און הערען-פעלצען אויסנעארבייטונג לויט די נייעסטע פאריזער מאדע.

רעעלע בעהאנדלונג און פינקטליכע בעדינונג. מיט אכטונג

D. MOSZKOWICZ, Łódź, ul. Zielona 1 (Piotrkowska 45) פראנט, 2. שט. 853

KOKS GAZOWY

z wyborowych gatunków węgla po cenach konkurencyjnych z dostawą do domu

poleca

GAZOWNIA MIEJSKA

744 **TARGOWA 18.**

לעזט אויפמערקזאם!

נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מיין ווערקשטעל, עמפפעהל איך די ג' קונדשאפט פון אינגענער און שארבייטונג אין

א גרויסען אויסוואהל

גבעטע שטיהל

געדעקט מיט לעדער, גאבעלין, מאראקא, זייד, ווי אויך גאבעלין- און זייד-קאנאפעס, מאטראצען

פון פערשידענע סארטען, טישען און טישלעך (פוטלע) נאטוראלקעס אטאמאנען לויט לויט פאריזער מאדעלען פון אלט טרוקענעם האלץ.

לאנגטערמיניגע גאראנטיע. לאנגטערמיניגע גאראנטיע.

צוגענגליכע פרייזען און בעסטע בעדינגונגען

בעזוכט איהר קויפט, בעט איך אונבעדינגט זיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען.

מיט אכטונג

י. א. וואיטשעכאווסקי,

10 נאוואמיעסקא 10

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך גיט אין מיין

מעבעל-געשעפט

44 גדאנסקא (ליגנ:א) **44**

טעלעפאן 62-56

Ch. ŁAZNIK

נור ביי מיר קענט איהר מעבעל שעהנע און בעקומען פערשידענע פון ביליג.

בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנען, פעלצען, ניי-מאשינען, סאמאווארען, אנציגער א.אז.וו. איך צאהל די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך

תקעו בחודש שופר
בכסה ליום חגינו
כי חוק לישראל הוא משפט...

זאל מען זיך ווענדען גלייך אין ביורא

17 פעטראוור 17

2-טען הויף, פארטער, ווסכאדניא 53, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען שלערליי ביטעס ... קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט און פוילען, אפעלאציעס, קאסאציעס, אדמיניסטראציעס, רעקורסען, ... מיסאריעם-ראשגדא, ביטעס וועגען דירות און אנוואלט-... און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, טאשטעמענטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוניעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

עצות נתן מילימעד-ענינים

ווערט ערטיילט דורך א מילימערישען ספעציאליסט פון 4-7 אוו.

רעכטס-קאנסולענט **י. מאנעלא,**

פעטריקאווער 17, ווסכאדניא 53

שנעל, רעעל און ביליג!

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

ווינקל זשכאדניא טעל. 49-66

צאהן-כירורג

מעד. פון כירורגישע קראנק-הייטען ווי: שמעשנקעס, גוסענס, רוזשעקלטעס, צאהן-פיסטולעס א.אז.וו. נעהמט אן פון 1½—5 און ווינטער פון 9—11.

האלבערטאנאנישע קורס

פאר שתקבנבעליעד ... שוועריעשעטא ... (שפעכלן מויבש...)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-ארצט.

עלעקטריזאציע, ליכטהיילמעטאדען.

CEGIELNIANA 6, tel. 31-29

עמפפאנגט פון 5 — 7 נאכמ.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

צוריקגעקעהרט.

וגערושער 11, טעלעפאן 34-72.

Dr. med.

M. Kerszner

קינדער-קראנקהייטען.

ז'עלאנא 16 טעל 51-96

נעמט אן פון 3 — 4 און פון 6—7. אין דער לעטשניצע ברושטשינער 11 פון 9—12 מיטאג און פון 4—5 נאכמיטאג.

זאקען-רענדער-מאשינען

אין דער לאנגיעהריגער און גוט-בעוואוסטער פירמע פון

נחמן לעווקאוויטש, לאדז, סמוגאווא 12

ווערען פונקטליך און רעעל ערלעדיגט בעשטעלונגען אלע אפאראטען פון די לעצטע נייהייטען, ווי: העקער, אבבינדער, סטושאלקעס, דאמקע, זינגער-שפריצען א.א.

בעמ.: רעדוצירטע פרייזען מיט 30%

מיט אכטונג **נחמן לעווקאוויטש,**

לאדז, סמוגאווא 12

(פראנט, 1. שטאק) 558

8-וונג ה"ה פריזיערס!!

צו די בעפארשטעהענדע יום-טובים בעזיצט איך א רייכען אויסוואהל פון

עלעקטרישע און בלומען-וואסערן

צו אוצלכע נידריגע פרייזען פון 8.60 א קילא

וועשעמאל נאר . . . . 3 — . .

פיקסין . . . . 7.75 . .

בריליאנטין . . . . . . 3 60 . .

ווי אויך אלע ארט פריזיער-צובעהערע צו פא-בריקס-פרייזען.

מיט אכטונג

PERFUMERJA

I. DRUKIER

11 Zawadzka 11

1 צימער מיט א קוך

אדער 2 צימערן אהן א קוך

גלייך פונ'ם ווירט אדער אפגעטיילט פון א גרויסער וואוינונג ווערט פון זאראטש געזוכט. מעלדונגען באוואונשען. אפערטען אין אדמיניסטראציע „נייער פאלקסבלאט" אונטער „I. D." 857

דאנטיסט פון צאהנטעכניס

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

נעהמט אן אלע טאג פון 9 פרי ביז 8 אוונט.

פרייזען ביליג ... [illegible]

צאהן-ארצט **LEKARZ-DENTYSTA**

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

... צאהן-ארצט... ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעל ... נעהמט אן פון 9—12 און פון 3—7 אוונט. ביליגע פרייזען. 1481

עמבולאנס פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פרי ביז 7 אוונט

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר הערשלער	קינדער-קראנקהייטען	$12-9^1/_2$ / 5—4
ד"ר שינמאן	אונערליכע קראנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען אונגעמיינע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	3—12.30
ד"ר פליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	— 1
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסוכא-טעראפיע, שטר. ... עלעקטריזאציע, ... 2320

אימפונגען געגען שקארלאטין.

בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגענאלאגישער קאבינעט

עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	2—10 נא.
ד"ר לאזינסקא סמאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאראנען, פלאמבען א. אז. וו. די לעטשניצע איז אויך שבת ווינטאג.

טליתים-פאבריק

גרויסער אויסוואהל פון טליתים, האלב-וועלענע ווידענע טליתים פאר ... ווי אויך טליתים-קאסטנס ... מיט וואסער-... אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל

ביי **א. ה. צישרינאווסקי, קאמיענא 1.**

אין צוקומען טויזער פערטער. קומט און איבערצייגט אייך! 2333 געמערקונג: ס'הערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — ... [illegible]

אנאנסען - פרייז: ... 18 גראשען, פראנט 20 גראשען, אין טעקסט 40 גר., פראנט 60 גראשען, נאכן טעקסט 10 גראשען, פריוואט 15 גראשען. — פאר האנדלערישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. ... — 50 פראצענט טייערער.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzostowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]

Gedrukt i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.